

PROČIŠĆENA VERZIJA UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKE
ZAJEDNICE ZA ATOMSKU ENERGIJU

(2016/C 203/01)

SADRŽAJ

		<i>Stranica</i>
Preambula	5
GLAVA I.	Zadaće Zajednice	5
GLAVA II.	Odredbe za poticanje napretka u području nuklearne energije	7
POGLAVLJE 1.	PROMICANJE ISTRAŽIVANJA	7
POGLAVLJE 2.	ŠIRENJE PODATAKA	9
Odjeljak 1.	Podaci kojima Zajednica može raspolagati	9
Odjeljak 2.	Ostali podaci	10
Odjeljak 3.	Odredbe o zaštiti podataka	15
Odjeljak 4.	Posebne odredbe	18
POGLAVLJE 3.	ZAŠTITA ZDRAVLJA	18
POGLAVLJE 4.	ULAGANJE	21
POGLAVLJE 5.	ZAJEDNIČKA PODUZEĆA	22
POGLAVLJE 6.	OPSKRBA	24
Odjeljak 1.	Agencija	24
Odjeljak 2.	Rude, sirovine i posebni fisibilni materijali koji potječu iz Zajednice	25
Odjeljak 3.	Rude, sirovine i posebni fisibilni materijali koji potječu izvan Zajednice	28
Odjeljak 4.	Cijene	29
Odjeljak 5.	Odredbe o politici opskrbe	29
Odjeljak 6.	Posebne odredbe	30
POGLAVLJE 7.	NADZOR SIGURNOSTI	32
POGLAVLJE 8.	VLASNIŠTVO NAD IMOVINOM	35
POGLAVLJE 9.	ZAJEDNIČKO NUKLEARNO TRŽIŠTE	36
POGLAVLJE 10.	VANJSKI ODNOSI	38
GLAVA III.	Institucionalne i financijske odredbe	40
POGLAVLJE 1.	PRIMJENA ODREĐENIH ODREĐABA UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI I UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE	40

POGLAVLJE 2.	INSTITUCIJE ZAJEDNICE	40
Odjeljak 1.	Europski parlament	40
Odjeljak 2.	Vijeće	40
Odjeljak 3.	Komisija	40
Odjeljak 4.	Sud Europske unije	41
Odjeljak 5.	Revizorski sud	42
POGLAVLJE 3.	ODREDBE ZAJEDNIČKE ZA VIŠE INSTITUCIJA	42
POGLAVLJE 4.	GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR	43
GLAVA IV.	Posebne financijske odredbe	43
GLAVA V.	Opće odredbe	46
GLAVA VI.	Odredbe koje se odnose na početno razdoblje (stavljena izvan snage)	51
	Završne odredbe	51
PRILOZI		
PRILOG I.	PODRUČJA ISTRAŽIVANJA U VEZI S NUKLEARNOM ENERGIJOM IZ ČLANKA 4. OVOG UGOVORA	54
PRILOG II.	INDUSTRIJSKE AKTIVNOSTI IZ ČLANKA 41. OVOG UGOVORA	58
PRILOG III.	POVLASTICE KOJE SE MOGU DAVATI ZAJEDNIČKIM PODUZEĆIMA NA TEMELJU ČLANKA 48. OVOG UGOVORA	59
PRILOG IV.	POPIS ROBE I PROIZVODA KOJI PODLIJEŽU ODREDBAMA POGLAVLJA 9. O ZAJEDNIČKOM NUKLEARNOM TRŽIŠTU	60
PRILOG V.	INICIJALNI PROGRAM ZA ISTRAŽIVANJE I IZOBRAZBU IZ ČLANKA 215. OVOG UGOVORA (<i>stavljen izvan snage</i>)	66
PROTOKOLI		
	Protokol o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji	69
	Protokol o Statutu Suda Europske unije	72
	Protokol o mjestu sjedišta institucija te određenih tijela, ureda, agencija i službi Europske unije	96
	Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije	97
	Protokol o članku 40.3.3 Ustava Irske	105
	Protokol o prijelaznim odredbama	106

PREAMBULA

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA, PREDSEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, PREDSEDNIK FRANCUSKE REPUBLIKE, PREDSEDNIK TALIJANSKE REPUBLIKE, NJEZINA KRALJEVSKA VISOST VELIKA VOJVOTKINJA OD LUKSEMBURGA, NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA NIZOZEMSKA ⁽¹⁾,

SVJESNI da nuklearna energija predstavlja bitan izvor za razvoj i oživljavanje industrije te da će omogućiti napredak zalaganja za mir,

UVJERENI da samo zajednički napor koji se poduzme bez odgode može dati izgleda za ostvarenja razmjerna stvaralačkim mogućnostima njihovih zemalja,

ODLUČNI da stvore uvjete potrebne za razvoj snažne nuklearne industrije koja će osigurati znatne izvore energije, voditi osuvremenjivanju tehničkih procesa i pridonijeti, mnogim drugim načinima uporabe, blagostanju svojih naroda,

U ŽELJI da stvore sigurnosne uvjete potrebne radi uklanjanja opasnosti za život i zdravlje stanovništva,

ŽELEĆI uključiti ostale zemlje u svoj rad i surađivati s međunarodnim organizacijama koje se bave miroljubivim razvojem atomske energije,

ODLUČILI SU osnovati Europsku zajednicu za atomsku energiju (EURATOM) i u tu su svrhu odredili kao svoje opunomoćenike:

(popis opunomoćenika ne reproducira se)

KOJI SU SE, razmijenivši svoje punomoći, za koje je utvrđeno da su u valjanom i propisanom obliku, sporazumjeli kako slijedi:

GLAVA I.**ZADAĆE ZAJEDNICE****Članak 1.**

Ovim Ugovorom VISOKE UGOVORNE STRANKE među sobom osnivaju EUROPSKU ZAJEDNICU ZA ATOMSKU ENERGIJU (EURATOM).

⁽¹⁾ Republika Bugarska, Češka Republika, Kraljevina Danska, Republika Estonija, Irska, Helenska Republika, Kraljevina Španjolska, Republika Hrvatska, Republika Cipar, Republika Latvija, Republika Litva, Mađarska, Republika Malta, Republika Austrija, Republika Poljska, Portugalska Republika, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika, Republika Finska, Kraljevina Švedska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske od tada su postale članice Europske zajednice za atomsku energiju.

Zadaća je Zajednice stvaranjem uvjeta potrebnih za brzo uspostavljanje i rast nuklearnih industrija pridonijeti povišenju životnog standarda u državama članicama i razvijanju odnosa s drugim zemljama.

Članak 2.

Kako bi ispunila svoju zadaću, Zajednica, na način predviđen u ovom Ugovoru:

- (a) promiče istraživanje i osigurava širenje tehničkog znanja;
- (b) postavlja jedinstvene sigurnosne standarde radi zaštite zdravlja radnika i stanovništva te osigurava njihovu primjenu;
- (c) olakšava ulaganja i osigurava, posebice poticanjem inicijativa od strane poduzeća, osnivanje temeljnih postrojenja potrebnih za razvoj nuklearne energije u Zajednici;
- (d) osigurava da svi korisnici u Zajednici imaju redovitu i pravičnu opskrbu rudama i nuklearnim gorivima;
- (e) osigurava, odgovarajućim nadzorom, da se nuklearni materijali ne koriste u druge svrhe od onih u koje su namijenjeni;
- (f) izvršava pravo vlasništva koje joj je dodijeljeno u odnosu na posebne fisibilne materijale;
- (g) osigurava široka tržišta i pristup najboljim tehničkim sredstvima stvaranjem zajedničkog tržišta specijaliziranih materijala i opreme, slobodnim kretanjem kapitala za ulaganja u području nuklearne energije i slobodom zapošljavanja stručnjaka unutar Zajednice;
- (h) uspostavlja s ostalim zemljama i međunarodnim organizacijama takve odnose koji će promicati napredak u miroljubivoj uporabi nuklearne energije.

Članak 3.

(stavljen izvan snage)

GLAVA II.

ODREDBE ZA POTICANJE NAPRETKA U PODRUČJU NUKLEARNE ENERGIJE

POGLAVLJE 1.

Promicanje istraživanja*Članak 4.*

1. Komisija je odgovorna za promicanje i olakšavanje nuklearnih istraživanja u državama članicama i za njihovo upotpunjavanje provođenjem programa Zajednice za istraživanje i izobrazbu.
2. Ta aktivnost Komisije provodi se u područjima navedenima u Prilogu I. ovom Ugovoru.

Vijeće može izmijeniti ovaj popis odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije. Komisija se savjetuje sa Znanstvenim i tehničkim odborom osnovanim na temelju članka 134.

Članak 5.

Radi koordinacije i upotpunjavanja istraživanja koja se provode u državama članicama, Komisija zahtijeva od država članica, osoba ili poduzeća, posebnim zahtjevom upućenim određenom primatelju i prenesenim dotičnoj vladi ili objavljivanjem općeg zahtjeva, da joj dostave svoje programe vezane uz istraživanja koja ona navodi u tom zahtjevu.

Nakon što je zainteresiranima dana potpuna mogućnost iznošenja svojih primjedaba, Komisija može dati obrazloženo mišljenje o svakom programu koji joj je dostavljen. Komisija je dužna dati takvo mišljenje na zahtjev države, osobe ili poduzeća koji su dostavili program.

Davanjem takvih mišljenja Komisija odvrća od nepotrebnog udvostručavanja i usmjerava istraživanja na nedovoljno istražena područja. Komisija ne smije objaviti te programe bez pristanka države, osobe ili poduzeća koji su ih dostavili.

Komisija redovito objavljuje popis onih područja nuklearnih istraživanja za koje smatra da su nedovoljno istražena.

Komisija može okupiti predstavnike javnih i privatnih istraživačkih centara kao i bilo koje stručnjake koji se bave istraživanjima u istim ili povezanim područjima radi međusobnog savjetovanja i razmjene informacija.

Članak 6.

Radi poticanja provođenja istraživačkih programa koji su joj dostavljeni, Komisija može:

- (a) pružiti financijsku pomoć u okviru ugovora o istraživanju, ali bez davanja subvencija;
- (b) za ostvarivanje takvih programa dostaviti, besplatno ili uz naplatu, sirovine ili posebne fisibilne materijale kojima raspolaže;
- (c) državama članicama, osobama ili poduzećima, besplatno ili uz naplatu, staviti na raspolaganje postrojenja, opremu ili stručnu pomoć;
- (d) poticati zainteresirane države članice, osobe ili poduzeća na zajedničko financiranje.

Članak 7.

Vijeće utvrđuje programe Zajednice za istraživanje i izobrazbu odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije koja se savjetuje sa Znanstvenim i tehničkim odborom.

Ti se programi izrađuju za razdoblje od najviše pet godina.

Sredstva potrebna za provođenje tih programa uključuju se svake godine u proračun Zajednice za istraživanja i ulaganja.

Komisija osigurava provođenje tih programa i podnosi Vijeću godišnje izvješće o tome.

Komisija obavješćuje Gospodarski i socijalni odbor o osnovnim odrednicama programa Zajednice za istraživanje i izobrazbu.

Članak 8.

1. Nakon savjetovanja sa Znanstvenim i tehničkim odborom Komisija osniva Zajednički centar za nuklearna istraživanja.

Taj Centar osigurava provođenje istraživačkih programa i ostalih zadaća koje mu je povjerila Komisija.

On također osigurava utvrđivanje jedinstvenog nuklearnog nazivlja i standardnog mjernog sustava.

Centar uspostavlja središnji ured za nuklearna mjerenja.

2. Aktivnosti Centra mogu se zbog zemljopisnih ili funkcionalnih razloga obavljati u zasebnim ustanovama.

Članak 9.

1. Nakon što pribavi mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora Komisija može, u okviru Zajedničkog centra za nuklearna istraživanja, osnovati škole za izobrazbu stručnjaka, posebice u područjima istraživanja rudnih ležišta, proizvodnje nuklearnih materijala visoke čistoće, prerade ozračenih goriva, nuklearnog inženjerstva, zaštite zdravlja te proizvodnje i uporabe radioizotopa.

Komisija utvrđuje pojedinosti takve izobrazbe.

2. Osniva se institucija na sveučilišnoj razini; način njezina djelovanja utvrđuje Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Članak 10.

Komisija može ugovorom povjeriti provođenje određenih dijelova istraživačkog programa Zajednice državama članicama, osobama ili poduzećima, kao i trećim zemljama, međunarodnim organizacijama ili državljanima trećih zemalja.

Članak 11.

Komisija objavljuje istraživačke programe iz članka 7., 8. i 10. i redovita izvješća o napretku njihove provedbe.

POGLAVLJE 2.

Širenje podataka

Odjeljak 1.

Podaci kojima Zajednica može raspolagati

Članak 12.

Na zahtjev upućen Komisiji države članice, osobe ili poduzeća imaju pravo steći neisključive licencije za patente, privremeno zaštićena patentna prava, korisne modele ili prijave patenata čiji je nositelj Zajednica ako mogu učinkovito iskoristiti izume koji su predmet navedenih prava ili prijava.

Pod istim uvjetima Komisija daje podlicencije za patente, privremeno zaštićena patentna prava, korisne modele ili prijave patenata kada je Zajednica za to ovlaštena na temelju ugovora o licencijama.

Komisija daje takve licencije ili podlicencije prema uvjetima koji su usuglašeni sa stjecateljima licencije te dostavlja sve podatke potrebne za njihovo iskorištavanje. Ti se uvjeti posebice odnose na odgovarajuću naknadu i, kada je to prikladno, na pravo stjecatelja licencije na davanje podlicencija trećim osobama, kao i na obvezu postupanja s tim podacima kao s poslovnom tajnom.

Ako sporazum o uvjetima iz trećeg stavka nije postignut, stjecatelji licencije mogu uputiti predmet Sudu Europske unije radi utvrđivanja odgovarajućih uvjeta.

Članak 13.

Komisija dostavlja državama članicama, osobama i poduzećima podatke koje pribavi Zajednica, koji nisu obuhvaćeni odredbama članka 12., bilo da navedeni podaci potječu iz njezina istraživačkog programa, bilo da su dostavljeni Komisiji s ovlaštenjem da ih može slobodno koristiti.

Međutim, Komisija može uvjetovati otkrivanje navedenih podataka time da se s njima postupa kao s povjerljivim podacima i da se ne prenose trećim osobama.

Komisija smije otkriti podatke dobivene podložno ograničenjima u vezi s njihovim korištenjem ili širenjem – kao što su klasificirani podaci – samo ako osigura poštovanje tih ograničenja.

Odjeljak 2.

Ostali podaci

(a) Sporazumno širenje podataka

Članak 14.

Komisija nastoji sporazumno osigurati priopćavanje podataka koji su od koristi Zajednici pri ostvarenju njezinih ciljeva i davanje licencija za patente, privremeno zaštićena patentna prava, korisne modele ili prijave patenata koje obuhvaćaju takve podatke.

Članak 15.

Komisija utvrđuje postupak prema kojem države članice, osobe ili poduzeća mogu uz njezino posredovanje razmjenjivati privremene ili konačne rezultate svojih istraživanja, u mjeri u kojoj Zajednica nije stekla te rezultate na temelju ugovora o istraživanju koje je dodijelila Komisija.

Tim se postupkom mora osigurati povjerljiva narav razmjene. Komisija može prenijeti dostavljene rezultate Zajedničkom centru za nuklearna istraživanja u dokumentacijske svrhe, ali takav prijenos ne uključuje nikakvo pravo uporabe na koje nije pristala stranka koja je dostavila rezultate.

(b) Obavješćivanje Komisije po službenoj dužnosti

Članak 16.

1. Čim je u jednoj državi članici podnesena prijava patenta ili korisnog modela koja se odnosi na specifično nuklearni predmet, ta država od podnositelja prijave traži suglasnost da se o sadržaju prijave odmah obavijesti Komisija.

Ako je podnositelj prijave suglasan, ova se obavijest prosljeđuje u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijave. Ako podnositelj nije suglasan, država članica u istom roku obavješćuje Komisiju o postojanju prijave.

Komisija može zahtijevati od države članice da joj priopći sadržaj prijave o čijem je postojanju obaviještena.

Komisija podnosi takav zahtjev u roku od dva mjeseca od dana obavijesti. Svakim produljenjem tog roka na odgovarajući se način produljuje rok iz šestog podstavka ovog stavka.

Nakon što država članica primi takav zahtjev Komisije, dužna je od podnositelja prijave ponovno zatražiti suglasnost u vezi s obavješćivanjem o sadržaju prijave. Ako je podnositelj prijave suglasan, obavijest se prosljeđuje odmah.

Ako podnositelj nije suglasan, država članica unatoč tome dužna je proslijediti tu obavijest Komisiji u roku od osamnaest mjeseci od dana podnošenja prijave.

2. Države članice obavješćuju Komisiju u roku od osamnaest mjeseci od dana podnošenja o postojanju svake još neobjavljene prijave patenta ili korisnog modela za koji im se na prvi pogled čini da se odnosi na predmet koji, iako nije specifično nuklearne naravi, ipak jest izravno povezan i bitan za razvoj nuklearne energije u Zajednici.

Ako Komisija podnese takav zahtjev, sadržaj prijave priopćuje joj se u roku od dva mjeseca.

3. Kako bi se omogućila objava u što kraćem roku, države članice skraćuju na najmanju moguću mjeru vrijeme potrebno za obradu prijave patenata ili korisnih modela koji se odnose na predmete iz stavaka 1. i 2., u pogledu kojih je Komisija podnijela zahtjev.

4. Komisija postupa s gore navedenim obavijestima kao povjerljivima. One se mogu koristiti samo u dokumentacijske svrhe. Međutim, Komisija može iskorištavati izume o kojima je obaviještena, uz suglasnost podnositelja prijave ili sukladno člancima od 17. do 23.

5. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se kada sporazum sklopljen s trećom državom ili međunarodnom organizacijom isključuje obavlješćivanje.

(c) Izdavanje licencija putem arbitraže ili po službenoj dužnosti

Članak 17.

1. U nedostatku sporazuma, neisključive se licencije mogu sukladno člancima od 18. do 23. izdavati putem arbitraže ili po službenoj dužnosti:

(a) Zajednici ili zajedničkim poduzećima kojima je navedeno pravo dodijeljeno na temelju članka 48., za patente, privremeno zaštićena patentna prava ili korisne modele koji se odnose na izume izravno povezane s nuklearnim istraživanjima, ako je izdavanje takvih licencija potrebno za nastavak njihovih istraživanja ili nužno za djelovanje njihovih postrojenja.

Ako Komisija podnese takav zahtjev, te licencije uključuju pravo davanja ovlaštenja trećim osobama za iskorištavanje izuma u slučajevima kada one obavljaju radove za Zajednicu ili zajednička poduzeća ili po njihovu nalogu;

(b) osobama ili poduzećima koji su Komisiji podnijeli zahtjev za davanje licencija, za patente, privremeno zaštićena patentna prava ili korisne modele koji se odnose na izume izravno povezane i nužne za razvoj nuklearne energije u Zajednici, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. da su prošle barem četiri godine od podnošenja prijave patenta, osim u slučaju izuma koji se odnosi na specifično nuklearni predmet;

ii. da na državnom području države članice u kojoj je izum zaštićen u pogledu tog izuma nisu ispunjeni zahtjevi koji proizlaze iz razvoja nuklearne energije, kako taj razvoj shvaća Komisija;

iii. da nositelj prava, nakon što je pozvan da ispuni te zahtjeve, bilo sam, bilo putem svojih stjecatelja licencije, nije postupio u skladu s tim pozivom;

iv. da osobe ili poduzeća koji podnose zahtjeve za davanje licencija mogu učinkovito ispuniti te zahtjeve iskorištavanjem izuma.

Države članice ne smiju poduzimati, kako bi ispunile navedene zahtjeve, nikakve prisilne mjere predviđene njihovim nacionalnim zakonodavstvom kojima se ograničuje zaštita priznata izumu, osim na prethodni zahtjev Komisije.

2. Neisključiva licencija ne može se izdati na način predviđen u stavku 1. ako nositelj patenta može dokazati postojanje opravdanih razloga, posebice da nije imao dovoljno vremena na raspolaganju.
3. Izdavanje licencije sukladno stavku 1. daje pravo na potpunu naknadu, čiji iznos dogovaraju nositelj patenta, privremeno zaštićenog patentnog prava ili korisnog modela i stjecatelj licencije.
4. Odredbe ovog članka ne utječu na odredbe Pariške konvencije za zaštitu industrijskog vlasništva.

Članak 18.

Ovime se osniva Arbitražni odbor u svrhe predviđene u ovom odjeljku. Vijeće imenuje članove i utvrđuje poslovnik ovog Odbora na prijedlog Suda Europske unije.

Protiv odluke Arbitražnog odbora stranke mogu u roku od mjesec dana od obavijesti o odluci Sudu Europske unije podnijeti žalbu koja ima suspenzivni učinak. Sud Europske unije ograničuje svoje razmatranje na formalnu valjanost odluke i na tumačenje odredaba ovog Ugovora od strane Arbitražnog odbora.

Konačne odluke Arbitražnog odbora imaju snagu pravomoćno presuđene stvari među zainteresiranim strankama. Odluke su izvršive u skladu s člankom 164.

Članak 19.

Ako, u nedostatku sporazuma, Komisija namjerava osigurati izdavanje licencija u jednom od slučajeva predviđenih u članku 17., ona o svojoj namjeri obavješćuje nositelja patenta, privremeno zaštićenog patentnog prava, korisnog modela ili prijave patenta te u spomenutoj obavijesti navodi ime podnositelja zahtjeva i opseg licencije.

Članak 20.

Nositelj može u roku od mjesec dana od primitka obavijesti iz članka 19. predložiti Komisiji i, prema potrebi, podnositelju zahtjeva da sklope posebni sporazum o upućivanju predmeta Arbitražnom odboru.

Ako Komisija ili podnositelj zahtjeva odbiju sklopiti navedeni sporazum, Komisija ne može zahtijevati od države članice ili njezinih nadležnih tijela davanje licencije ili osiguranje njezina izdavanja.

Ako Arbitražni odbor, u slučaju da mu se predmet uputi na temelju posebnog sporazuma, utvrdi da je zahtjev Komisije u skladu s odredbama članka 17., donosi obrazloženu odluku kojom se podnositelju zahtjeva daje licencija i utvrđuju uvjeti licencije i naknada za nju, u mjeri u kojoj stranke nisu postigle sporazum o tim pitanjima.

Članak 21.

Ako nositelj ne predloži upućivanje predmeta Arbitražnom odboru, Komisija može pozvati zainteresiranu državu članicu ili njezina nadležna tijela da izdaju licenciju ili osiguraju njezino izdavanje.

Ako država članica ili njezina nadležna tijela nakon saslušanja nositelja smatraju da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 17., obavješćuju Komisiju o odbijanju izdavanja licencije ili osiguranja njezina izdavanja.

Ako odbije izdati licenciju ili osigurati njezino izdavanje, ili ako se u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva ne očituje o izdavanju licencije, Komisija može u roku od dva mjeseca uputiti predmet Sudu Europske unije.

Nositelj mora biti saslušan u postupku pred Sudom Europske unije.

Ako se presudom Suda Europske unije utvrdi da su uvjeti iz članka 17. ispunjeni, zainteresirana država članica ili njezina nadležna tijela dužni su poduzeti mjere koje su potrebne za izvršenje te presude.

Članak 22.

1. Ako se nositelj patenta, privremeno zaštićenog patentnog prava ili korisnog modela i stjecatelj licencije ne dogovore o iznosu naknade, zainteresirane strane mogu sklopiti posebni sporazum o upućivanju predmeta Arbitražnom odboru.

Postupajući na taj način, stranke se odriču prava na pokretanje bilo kojih postupaka osim onih predviđenih u članku 18.

2. Ako stjecatelj licencije odbije sklopiti posebni sporazum, licencija koja mu je dana smatra se ništavom.

Ako nositelj odbije sklopiti posebni sporazum, naknadu predviđenu u ovom članku određuju nadležna državna tijela.

Članak 23.

Nakon isteka godine dana, odluke Arbitražnog odbora ili nadležnih državnih tijela mogu se preispitati u odnosu na uvjete licencije ako postoje nove činjenice koje to opravdavaju.

Takvo preispitivanje u nadležnosti je tijela koje je donijelo odluku.

Odjeljak 3.

Odredbe o zaštiti podataka

Članak 24.

Podaci koje Zajednica stekne provođenjem svojeg istraživačkog programa i čije otkrivanje može naštetiti interesima obrane jedne države članice ili više njih podliježu sustavu zaštite podataka sukladno sljedećim odredbama:

1. Na prijedlog Komisije Vijeće donosi propise o zaštiti podataka kojima se, uzimajući u obzir odredbe ovog članka, utvrđuju različiti stupnjevi tajnosti koji će se primjenjivati i mjere za zaštitu podataka odgovarajuće za svaki stupanj.
2. Ako Komisija smatra da otkrivanje određenih podataka može naštetiti interesima obrane jedne države članice ili više njih, ona na te podatke privremeno primjenjuje onaj stupanj tajnosti koji u tom slučaju zahtijevaju propisi o zaštiti podataka.

Komisija odmah dostavlja navedene podatke državama članicama koje privremeno osiguravaju njihovu zaštitu na isti način.

Države članice obavješćuju Komisiju u roku od tri mjeseca o tome žele li zadržati privremeno primijenjeni stupanj tajnosti, zamijeniti ga drugim stupnjem ili podatke deklasificirati.

Nakon isteka navedenog roka primjenjuje se najviši zahtijevani stupanj tajnosti. Komisija o tome obavješćuje države članice.

Na zahtjev Komisije ili države članice Vijeće može, odlučujući jednoglasno, u svakom trenutku primijeniti drugi stupanj tajnosti ili podatke deklasificirati. Prije poduzimanja bilo kojih mjera na zahtjev države članice Vijeće pribavlja mišljenje Komisije.

3. Odredbe članka 12. i 13. ne primjenjuju se na podatke za koje vrijedi stupanj tajnosti.

Međutim, pod uvjetom poštovanja odgovarajućih mjera za zaštitu podataka:

(a) podatke iz članka 12. i 13. Komisija može dostaviti:

i. zajedničkom poduzeću,

ii. osobi ili poduzeću koje nije zajedničko poduzeće, putem države članice na čijem državnom području ta osoba ili poduzeće obavlja djelatnost;

(b) podatke iz članka 13. država članica može dostaviti osobi ili poduzeću koje nije zajedničko poduzeće, koji obavljaju djelatnost na državnom području te države, pod uvjetom da je Komisija obaviještena o toj dostavi;

(c) svaka država članica uz to ima pravo zatražiti od Komisije davanje licencije na temelju članka 12. kako bi se zadovoljile potrebe te države ili osobe ili poduzeća koji obavljaju djelatnost na njezinu državnom području.

Članak 25.

1. Država članica koja obavješćuje o postojanju ili dostavlja sadržaj prijave patenta ili korisnog modela koji se odnose na predmet naveden u članku 16. stavku 1. ili 2., prema potrebi, obraća pozornost da se iz razloga obrane primjenjuje stupanj tajnosti koji je ona odredila, istodobno navodeći njegovo vjerojatno trajanje.

Komisija prosljeđuje ostalim državama članicama sve obavijesti koje je primila u skladu s prethodnim podstavkom. Komisija i države članice poduzimaju one mjere koje, na temelju propisa o zaštiti podataka, odgovaraju stupnju tajnosti koji zahtijeva država podrijetla.

2. Komisija može također proslijediti te obavijesti zajedničkim poduzećima ili, putem države članice, osobi ili poduzeću koje nije zajedničko poduzeće, koje obavlja djelatnost na državnom području te države.

Izumi koji su predmet prijava iz stavka 1. mogu se iskorištavati samo uz suglasnost podnositelja prijave ili sukladno člancima od 17. do 23.

Obavijesti i, prema potrebi, iskorištavanje predviđeno u ovom stavku podliježu mjerama koje, na temelju propisa o zaštiti podataka, odgovaraju stupnju tajnosti koji zahtijeva država podrijetla.

Za obavijesti se u svim slučajevima zahtijeva suglasnost države podrijetla. Suglasnost za objavljivanje i iskorištavanje može se uskratiti samo iz razloga obrane.

3. Na zahtjev Komisije ili države članice Vijeće može odlučujući jednoglasno u svakom trenutku primijeniti drugi stupanj tajnosti ili podatke deklasificirati. Prije poduzimanja bilo kojih mjera na zahtjev države članice Vijeće pribavlja mišljenje Komisije.

Članak 26.

1. Ako su podaci koji su predmet patenata, prijava patenata, privremeno zaštićenih patentnih prava, korisnih modela ili prijava korisnih modela klasificirani sukladno člancima 24. i 25., države koje su podnijele zahtjev za navedenom klasifikacijom podataka ne mogu uskratiti odobrenje da se odgovarajuće prijave podnesu u drugim državama članicama.

Svaka država članica poduzima mjere potrebne za održavanje zaštite tajnosti navedenih prava i prijava sukladno postupku utvrđenom njezinim zakonima i drugim propisima.

2. Prijave koje se odnose na podatke klasificirane sukladno članku 24. ne mogu se podnositi izvan država članica bez njihove jednoglasne suglasnosti. Ako države članice propuste iznijeti svoje stajalište, smatra se da su dale svoju suglasnost nakon isteka šest mjeseci od dana kada je Komisija prosljedila te podatke državama članicama.

Članak 27.

Na naknadu štete koja je podnositelju prijave prouzročena kao posljedica klasifikacije podataka iz razloga obrane primjenjuju se odredbe nacionalnog prava država članica, a štetu je dužna naknaditi država koja je zatražila navedenu klasifikaciju ili koja je ostvarila viši stupanj tajnosti, odnosno produljenje trajanja klasifikacije podataka ili uzrokovala zabranu podnošenja prijave izvan Zajednice.

Ako je više država članica ostvarilo viši stupanj tajnosti, odnosno produljenje trajanja klasifikacije podataka ili uzrokovalo zabranu podnošenja prijave izvan Zajednice, one solidarno odgovaraju za štetu koja proizlazi iz njihova djelovanja.

Zajednica ne može zahtijevati nikakvu naknadu štete na temelju ovog članka.

Odjeljak 4.

Posebne odredbe

Članak 28.

Ako se, kao posljedica njihova priopćavanja Komisiji, neobjavljene prijave patenata ili korisnih modela ili patenti ili korisni modeli koji su klasificirani iz razloga obrane nepropisno upotrebljavaju ili za njih doznaju neovlaštene osobe, Zajednica je dužna naknaditi štetu koju je pretrpjela stranka u pitanju.

Ne dovodeći u pitanje svoja prava prema osobi odgovornoj za štetu, Zajednica stječe sva prava koja stranke u pitanju imaju prema trećima, do iznosa u kojem je ona naknadila takvu štetu. To ne utječe na pravo Zajednice da poduzima radnje protiv osobe odgovorne za štetu sukladno općim odredbama koje su na snazi.

Članak 29.

Ako se sporazumom ili ugovorom za razmjenu znanstvenih ili industrijskih podataka u nuklearnom području između države članice, osobe ili poduzeća s jedne strane te treće države, međunarodne organizacije ili državljanina treće države s druge strane zahtijeva od bilo koje strane potpis države koja djeluje u svojem suverenom svojstvu, takav sporazum ili ugovor sklapa Komisija.

Međutim, Komisija može ovlastiti državu članicu, osobu ili poduzeće da sklopi takve sporazume prema uvjetima koje ona smatra primjerenima, pridržavajući se odredaba članka 103. i 104.

POGLAVLJE 3.

Zaštita zdravlja

Članak 30.

U Zajednici se utvrđuju osnovni standardi za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućih zračenja.

Izraz „osnovni standardi” znači:

- (a) najviše dopuštene doze koje jamče odgovarajuću sigurnost;
- (b) najviše dopuštene razine izloženosti i zagađenja;
- (c) temeljna načela koja uređuju zdravstveni nadzor radnika.

Članak 31.

Komisija izrađuje osnovne standarde nakon pribavljanja mišljenja skupine osoba koje iz redova znanstvenih stručnjaka u državama članicama, posebice stručnjaka za javno zdravstvo, imenuje Znanstveni i tehnički odbor. Komisija o tim osnovnim standardima pribavlja mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora.

Vijeće uspostavlja osnovne standarde nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i na prijedlog Komisije koja mu prosljeđuje mišljenja dobivena od navedenih Odbora; Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom.

Članak 32.

Na zahtjev Komisije ili države članice osnovni se standardi mogu izmijeniti ili dopuniti u skladu s postupkom utvrđenim u članku 31.

Komisija ispituje svaki zahtjev koji podnese država članica.

Članak 33.

Svaka država članica utvrđuje odgovarajuće odredbe u zakonima i drugim propisima kako bi osigurala poštovanje uspostavljenih osnovnih standarda i poduzima potrebne mjere u pogledu poučavanja, obrazovanja i stručne izobrazbe.

Komisija daje odgovarajuće preporuke za usklađivanje odredaba koje se primjenjuju u ovom području u državama članicama.

U tu svrhu države članice dostavljaju Komisiji odredbe koje se primjenjuju na dan stupanja ovog Ugovora na snagu i sve kasnije nacрте istovrsnih odredaba.

Sve eventualne preporuke Komisije u odnosu na navedene nacрте odredaba izrađuju se u roku od tri mjeseca od dana dostave nacрте odredaba.

Članak 34.

Svaka država članica na čijem se državnom području trebaju provesti posebno opasni pokusi dužna je poduzeti dodatne zdravstvene i sigurnosne mjere o kojima prethodno treba pribaviti mišljenje Komisije.

Ako učinci takvih pokusa mogu utjecati na državna područja ostalih država članica, potreban je pristanak Komisije.

Članak 35.

Svaka država članica dužna je postaviti uređaje potrebne za obavljanje stalnog praćenja razine radioaktivnosti u zraku, vodi i tlu te za osiguranje poštovanja osnovnih standarda.

Komisija ima pravo pristupa takvim uređajima; ona može provjeriti njihovo djelovanje i učinkovitost.

Članak 36.

Nadležna tijela periodično dostavljaju Komisiji podatke o mjerama praćenja iz članka 35. kako bi ista bila obaviještena o razini radioaktivnosti kojoj je izložena javnost.

Članak 37.

Svaka država članica dostavlja Komisiji opće podatke koji se odnose na svaki plan odlaganja radioaktivnog otpada u bilo kojem obliku na temelju kojeg je moguće utvrditi može li provedba takvog plana uzrokovati radioaktivno zagađenje vode, tla ili zraka druge države članice.

Komisija dostavlja svoje mišljenje u roku od šest mjeseci nakon savjetovanja sa skupinom stručnjaka iz članka 31.

Članak 38.

Komisija daje preporuke državama članicama u pogledu razine radioaktivnosti u zraku, vodi i tlu.

U hitnim slučajevima Komisija donosi direktivu kojom zahtijeva od države članice u pitanju da u roku koji utvrdi Komisija poduzme sve potrebne mjere za sprečavanje povrede osnovnih standarda i osiguranje poštovanja propisa.

Ako ta država ne postupi u skladu s direktivom Komisije u utvrđenom roku, Komisija ili bilo koja zainteresirana država članica može, odstupajući od članka 258. i 259. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uputiti predmet Sudu Europske unije.

Članak 39.

Odmah nakon osnivanja Zajedničkog centra za nuklearna istraživanja Komisija u okviru njega uspostavlja odjel za dokumentaciju i proučavanje pitanja zaštite zdravlja.

Zadaća je tog odjela osobito prikupljanje dokumentacije i podataka iz članka 33., 36. i 37. i pomaganje Komisiji prilikom obavljanja zadaća koje su joj dodijeljene ovim poglavljem.

POGLAVLJE 4.

Ulaganje

Članak 40.

Radi poticanja aktivnosti osoba i poduzeća te olakšavanja usklađenog razvoja njihovih ulaganja u nuklearno područje Komisija periodično objavljuje ilustrativne programe u kojima se osobito iznose ciljevi proizvodnje nuklearne energije i sve vrste ulaganja potrebnih za njihovo ostvarenje.

Prije objavljivanja tih programa Komisija o njima pribavlja mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora.

Članak 41.

Osobe i poduzeća uključena u industrijske aktivnosti navedene u Prilogu II. ovom Ugovoru dostavljaju Komisiji ulagačke projekte koji se odnose na nova postrojenja, kao i na njihove zamjene ili preinake, a koji ispunjavaju kriterije s obzirom na vrstu i veličinu projekata utvrđene od strane Vijeća na prijedlog Komisije.

Vijeće može promijeniti gore navedeni popis industrijskih aktivnosti, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije koja prethodno pribavlja mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora.

Članak 42.

Projekti iz članka 41. dostavljaju se Komisiji te, radi obavješćivanja, zainteresiranoj državi članici najkasnije tri mjeseca prije sklapanja prvih ugovora s dobavljačima ili tri mjeseca prije početka radova u slučaju da radove treba obaviti poduzeće vlastitim sredstvima.

Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, promijeniti taj rok.

Članak 43.

Komisija raspravlja s osobama ili poduzećima o svim aspektima ulagačkih projekata koji se odnose na ciljeve ovog Ugovora.

Komisija priopćava svoja stajališta zainteresiranoj državi članici.

Članak 44.

Uz suglasnost zainteresiranih država članica, osoba i poduzeća Komisija može objaviti svaki ulagački projekt koji joj je dostavljen.

POGLAVLJE 5.

Zajednička poduzeća

Članak 45.

Poduzeća koja su od temeljne važnosti za razvoj nuklearne industrije u Zajednici mogu se osnovati kao zajednička poduzeća u smislu ovog Ugovora sukladno odredbama sljedećih članaka.

Članak 46.

1. Svaki projekt za osnivanje zajedničkog poduzeća, neovisno o tome potječe li od Komisije, države članice ili neke druge strane, podliježe ispitivanju Komisije.

U tu svrhu Komisija pribavlja mišljenja država članica i svakog javnog ili privatnog tijela koje je, prema njezinu mišljenju, može korisno savjetovati.

2. Komisija prosljeđuje Vijeću svaki projekt za osnivanje zajedničkog poduzeća, zajedno sa svojim obrazloženim mišljenjem.

Ako Komisija da pozitivno mišljenje o potrebi za predloženim zajedničkim poduzećem, podnosi Vijeću prijedloge koji se odnose na:

- (a) lokaciju;
- (b) statut;
- (c) opseg i vremenski raspored financiranja;
- (d) moguće sudjelovanje Zajednice u financiranju zajedničkog poduzeća;
- (e) moguće sudjelovanje treće države, međunarodne organizacije ili državljanina treće države u financiranju ili upravljanju zajedničkim poduzećem;
- (f) davanje nekih ili svih povlastica navedenih u Prilogu III. ovom Ugovoru.

Komisija prilaže detaljno izvješće o projektu u cijelosti.

Članak 47.

U slučaju da Komisija uputi predmet Vijeću, ono može zahtijevati od nje dostavljanje dodatnih podataka ili provođenje dodatnih ispitivanja koje Vijeće smatra potrebnima.

Ako Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, smatra da bi program koji je Komisija prosljedila s negativnim mišljenjem usprkos tome trebalo provesti, Komisija je dužna podnijeti Vijeću prijedloge i detaljno izvješće iz članka 46.

Ako je mišljenje Komisije pozitivno ili u slučaju iz prethodnog stavka, Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom o svakom prijedlogu Komisije.

Međutim, Vijeće odlučuje jednoglasno u pogledu:

- (a) sudjelovanja Zajednice u financiranju zajedničkog poduzeća;
- (b) sudjelovanja treće države, međunarodne organizacije ili državljanina treće države u financiranju ili upravljanju zajedničkim poduzećem.

Članak 48.

Vijeće može, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije, primijeniti na svako zajedničko poduzeće neke ili sve povlastice navedene u Prilogu III. ovom Ugovoru; svaka država članica sa svoje strane osigurava davanje tih povlastica.

Vijeće može u skladu s istim postupkom odrediti uvjete kojima se uređuje davanje navedenih povlastica.

Članak 49.

Zajednička se poduzeća osnivaju odlukom Vijeća.

Svako zajedničko poduzeće ima pravnu osobnost.

U svakoj državi članici poduzeće ima najširu pravnu i poslovnu sposobnost koju pravnim osobama priznaje nacionalno pravo te države; poduzeće može osobito stjecati ili raspolagati pokretninama i nekretninama te može biti stranka u postupku.

Na svako se zajedničko poduzeće primjenjuju pravila koja se primjenjuju na industrijska ili trgovačka poduzeća, osim ako je u ovom Ugovoru ili u njegovu statutu drukčije određeno; njegovim se statutom može odrediti supsidijarna primjena nacionalnog prava država članica.

Osim u slučajevima kada je ovim Ugovorom nadležnost dodijeljena Sudu Europske unije, sporovi u koje su uključena zajednička poduzeća rješavaju se pred odgovarajućim nacionalnim sudovima.

Članak 50.

Statuti zajedničkih poduzeća mijenjaju se, prema potrebi, sukladno posebnim odredbama koje su u njima predviđene u tu svrhu.

Međutim, takve izmjene ne mogu stupiti na snagu prije nego što ih odobri Vijeće na prijedlog Komisije u skladu s postupkom utvrđenim u članku 47.

Članak 51.

Komisija je odgovorna za provođenje svih odluka Vijeća koje se odnose na osnivanje zajedničkih poduzeća, sve dok se ne uspostave tijela odgovorna za djelovanje takvih poduzeća.

POGLAVLJE 6.

Opskrba

Članak 52.

1. Opskrba rudama, sirovinama i posebnim fisibilnim materijalima osigurava se u skladu s odredbama ovog poglavlja putem zajedničke politike opskrbe na načelu jednakog pristupa izvorima opskrbe.

2. U tu svrhu i prema uvjetima utvrđenima u ovom poglavlju:

- (a) zabranjuje se svako postupanje kojem je cilj osigurati povlašteni položaj za određene korisnike;
- (b) osniva se Agencija; ona ima pravo opcije na rude, sirovine i posebne fisibilne materijale proizvedene na državnim područjima država članica i isključivo pravo sklapanja ugovora koji se odnose na opskrbu rudama, sirovinama i posebnim fisibilnim materijalima koji potječu iz Zajednice ili izvan nje.

Agencija ne smije ni na koji način diskriminirati korisnike na temelju njihova namjeravanog korištenja tražene isporuke, osim ako je takvo korištenje nedopušteno ili se utvrdi da je u suprotnosti s uvjetima koje su za predmetnu pošiljku odredili dobavljači izvan Zajednice.

Odjeljak 1.

Agencija

Članak 53.

Agencija je pod nadzorom Komisije koja joj izdaje direktive, ima pravo veta na njezine odluke i imenuje njezina glavnog direktora i zamjenika glavnog direktora.

Svaku radnju, implicitnu ili eksplicitnu, koju poduzme Agencija pri ostvarivanju svojeg prava opcije ili svojeg isključivog prava na sklapanje ugovora o opskrbi, zainteresirane stranke mogu iznijeti pred Komisiju koja o tome odlučuje u roku od mjesec dana.

Članak 54.

Agencija ima pravnu osobnost i financijsku samostalnost.

Vijeće utvrđuje statut Agencije, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Statut se može izmijeniti u skladu s istim postupkom.

Statutom se određuje kapital Agencije i uvjeti pod kojima se on upisuje. Većina kapitala u svakom slučaju pripada Zajednici i državama članicama. Ulozi u kapitalu utvrđuju se zajedničkom suglasnošću država članica.

Pravila za komercijalno upravljanje aktivnostima Agencije utvrđuju se statutom. Statutom se može predvidjeti naplata naknada za transakcije radi pokrivanja operativnih troškova Agencije.

Članak 55.

Države članice dostavljaju ili omogućuju da se Agenciji dostave svi potrebni podaci koji joj omogućuju ostvarivanje njezina prava opcije i njezina isključivog prava za sklapanje ugovora o opskrbi.

Članak 56.

Države članice dužne su osigurati da Agencija slobodno obavlja djelatnosti na njihovim državnim područjima.

One mogu osnovati jedno tijelo ili više njih koja su u odnosima s Agencijom ovlaštena predstavljati proizvođače i korisnike u neeuropskim područjima pod njihovom nadležnošću.

Odjeljak 2.

Rude, sirovine i posebni fisibilni materijali koji potječu iz Zajednice

Članak 57.

1. Pravo opcije Agencije obuhvaća:

- (a) stjecanje prava na korištenje i potrošnju materijala koji su na temelju odredaba poglavlja 8. u vlasništvu Zajednice;
- (b) stjecanje prava vlasništva u svim ostalim slučajevima.

2. Agencija ostvaruje svoje pravo opcije sklapanjem ugovora s proizvođačima ruda, sirovina i posebnih fisibilnih materijala.

Pridržavajući se odredaba članka 58., 62. i 63. svaki proizvođač dužan je ponuditi Agenciji rude, sirovine i posebne fisibilne materijale koje proizvodi na državnim područjima država članica prije njihova korištenja, prijenosa ili skladištenja.

Članak 58.

Ako proizvođač obavlja nekoliko faza proizvodnje od vađenja rude do uključivo proizvodnje metala, on može Agenciji ponuditi proizvod u bilo kojoj fazi proizvodnje, prema svojem izboru.

Isto se primjenjuje na dva povezana poduzeća ili više njih ako je ta povezanost pravovremeno priopćena Komisiji i s njom raspravljena sukladno postupcima utvrđenima u člancima 43. i 44.

Članak 59.

Ako Agencija ne ostvari svoje pravo opcije u odnosu na ukupnu proizvodnju ili na neki njezin dio, proizvođač:

- (a) može, korištenjem vlastitih sredstava ili na temelju ugovora, preraditi ili omogućiti preradu ruda, sirovina ili posebnih fisibilnih materijala, pod uvjetom da ponudi Agenciji proizvod takve prerade;
- (b) je ovlašten odlukom Komisije prodati svoju raspoloživu proizvodnju izvan Zajednice, pod uvjetom da ponuđeni uvjeti nisu povoljniji od onih prethodno ponuđenih Agenciji. Međutim, posebni fisibilni materijali mogu se izvoziti samo preko Agencije i u skladu s odredbama članka 62.

Komisija ne može izdati takvo ovlaštenje ako primatelji isporuka ne daju sva jamstva za očuvanje općih interesa Zajednice ili ako su uvjeti navedenih ugovora u suprotnosti s ciljevima ovog Ugovora.

Članak 60.

Potencijalni korisnici periodično obavješćuju Agenciju o potrebama za opskrbom, navodeći količine, fizička i kemijska svojstva, mjesto podrijetla, predviđenu namjenu, datume isporuke i uvjete cijena, koji čine uvjete ugovora o opskrbi koji žele sklopiti.

Slično tome, proizvođači obavješćuju Agenciju o ponudama koje mogu dati, navodeći sve pojedinosti, a posebice trajanje ugovora, koje su potrebne za izradu njihovih proizvodnih programa. Trajanje takvih ugovora ne smije prijeći deset godina, osim uz suglasnost Komisije.

Agencija obavješćuje sve potencijalne korisnike o ponudama i opsegu zahtjeva koje je primila te ih poziva da dostave svoje narudžbe u određenom roku.

Kada Agencija zaprimi sve takve narudžbe, objavljuje uvjete pod kojima ih može ispuniti.

Ako Agencija ne može ispuniti u cijelosti sve primljene narudžbe, ona materijale raspodjeljuje razmjerno među narudžbama koje se odnose na svaku ponudu, pridržavajući se odredaba članaka 68. i 69.

Pravilima Agencije, za koje se zahtijeva odobrenje Komisije, utvrđuje se način uravnoteženja ponude i potražnje.

Članak 61.

Agencija je dužna ispuniti sve narudžbe, osim u slučaju spriječenosti zbog pravnih ili materijalnih smetnja.

Prilikom sklapanja ugovora Agencija može, pridržavajući se odredaba članka 52., zahtijevati od korisnika da izvrše odgovarajuća plaćanja unaprijed kao jamstvo ili kako bi olakšali ispunjenje dugoročnih obveza Agencije prema proizvođačima ako su one nužne za izvršenje narudžbe.

Članak 62.

1. Agencija ostvaruje svoje pravo opcije na posebnim fisibilnim materijalima koji su proizvedeni na državnim područjima država članica kako bi:

- (a) zadovoljila potražnju korisnika unutar Zajednice sukladno članku 60.;
- (b) sama uskladištila takve materijale; ili
- (c) izvozila takve materijale uz odobrenje Komisije koja je dužna pridržavati se odredaba članka 59. točke (b) drugog odlomka.

2. Međutim, iako i dalje podliježu odredbama poglavlja 7., takvi materijali i bilo koji organski otpadi ostaju u posjedu proizvođača, tako da ih on može:

- (a) uskladištiti uz ovlaštenje Agencije;
- (b) koristiti u granicama vlastitih potreba; ili

(c) staviti na raspolaganje poduzećima u Zajednici u granicama njihovih potreba, ako su, radi ostvarenja programa pravovremeno dostavljenog Komisiji, ta poduzeća s proizvođačem u izravnoj vezi koja nema ni za cilj niti za posljedicu ograničavanje proizvodnje, tehničkog razvoja ili ulaganja, ili nepropisno stvaranje nejednakosti među korisnicima u Zajednici.

3. Odredbe članka 89. stavka 1. točke (a) primjenjuju se na posebne fisibilne materijale koji se proizvode na državnim područjima država članica i u odnosu na koje Agencija nije ostvarila svoje pravo opcije.

Članak 63.

Rude, sirovine i posebni fisibilni materijali koje su proizvela zajednička poduzeća dodjeljuju se korisnicima sukladno pravilima utvrđenima statutima ili sporazumima tih poduzeća.

Odjeljak 3.

Rude, sirovine i posebni fisibilni materijali koji potječu izvan Zajednice

Članak 64.

Agencija, prema potrebi djelujući u okviru sporazuma sklopljenih između Zajednice i treće države ili međunarodne organizacije, podložno iznimkama predviđenima u ovom Ugovoru, ima isključivo pravo sklapati sporazume ili ugovore čiji je glavni cilj opskrba rudama, sirovinama ili posebnim fisibilnim materijalima koji potječu izvan Zajednice.

Članak 65.

Članak 60. primjenjuje se na zahtjeve korisnika i ugovore između korisnika i Agencije koji se odnose na opskrbu rudama, sirovinama ili posebnim fisibilnim materijalima koji potječu izvan Zajednice.

Međutim, Agencija može odrediti zemljopisno podrijetlo materijala uz uvjet da su pri tome korisniku osigurani uvjeti koji su barem jednako povoljni kao i oni navedeni u narudžbi.

Članak 66.

Ako na zahtjev zainteresiranih korisnika Komisija utvrdi da Agencija ne može u razumnom roku isporučiti sve naručene materijale ili dio njih, ili da ona to može učiniti samo uz pretjerano visoke cijene, korisnici imaju pravo neposredno sklapati ugovore koji se odnose na materijale koji potječu izvan Zajednice, uz uvjet da takvi ugovori u bitnim točkama udovoljavaju zahtjevima navedenima u njihovim narudžbama.

To se pravo priznaje na razdoblje od godinu dana; može se produljiti ako se nastavi stanje koje je opravdalo njegovo priznavanje.

Korisnici koji iskoriste pravo predviđeno u ovom članku dužni su obavijestiti Komisiju o neposrednim ugovorima koje namjeravaju sklopiti. Komisija se može u roku od mjesec dana suprotstaviti sklapanju takvih ugovora ako su u suprotnosti s ciljevima ovog Ugovora.

Odjeljak 4.

Cijene

Članak 67.

Osim u slučaju iznimaka predviđenih u ovom Ugovoru, cijene se utvrđuju kao rezultat uravnoteženja ponude i potražnje u skladu s člankom 60.; nacionalni propisi država članica ne smiju biti u suprotnosti s tim odredbama.

Članak 68.

Zabranjuju se načini određivanja cijena kojima je cilj osigurati povlašteni položaj određenih korisnika kršenjem načela jednakog pristupa utvrđenog odredbama ovog poglavlja.

Ako Agencija utvrdi da se primjenjuje takva praksa, o tome izvješćuje Komisiju.

Ako smatra da je navedeni nalaz utemeljen, Komisija može odrediti cijene spornih ponuda na razini primjerenoj načelu jednakog pristupa.

Članak 69.

Vijeće može odrediti cijene odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije.

Ako Agencija na temelju članka 60. utvrdi uvjete pod kojima se mogu ispuniti narudžbe, ona može predložiti ujednačavanje cijena korisnicima koji su dali narudžbe.

Odjeljak 5.

Odredbe o politici opskrbe

Članak 70.

Komisija može, u granicama utvrđenima proračunom Zajednice i prema uvjetima koje sama određuje, pružiti financijsku pomoć programima geoloških istraživanja na državnim područjima država članica.

Komisija može dati preporuke državama članicama radi razvoja istraživanja i iskorištavanja rudnih ležišta.

Države članice jednom godišnje podnose Komisiji izvješće o razvoju istraživanja rudnih ležišta i proizvodnje, o vjerojatnim zalihama i o ulaganjima u rudarstvo koja su provedena ili se planiraju provesti na njihovim državnim područjima. Izvješća se dostavljaju Vijeću, zajedno s mišljenjem Komisije, u kojem se posebice navodi koje su mjere poduzele države članice prema preporukama koje su im dane sukladno prethodnom stavku.

Ako Vijeće, nakon što mu je Komisija uputila predmet, kvalificiranom većinom utvrdi da su aktivnosti istraživanja rudnih ležišta i širenje rudarskih aktivnosti i dalje izrazito nedostatni, iako proizvodne mogućnosti izgledaju gospodarski opravdane na dugoročnoj osnovi, smatra se da se zainteresirana država članica, sve dok ne ispravi takvo stanje, za sebe i za svoje državljane odrekla prava na jednak pristup ostalim izvorima opskrbe unutar Zajednice.

Članak 71.

Komisija daje državama članicama sve odgovarajuće preporuke o poreznim ili rudarskim propisima.

Članak 72.

Agencija može, iz materijala dostupnih unutar ili izvan Zajednice, stvoriti komercijalne zalihe kako bi olakšala opskrbu ili redovite isporuke Zajednice.

Komisija može, prema potrebi, odlučiti stvoriti zalihe za slučaj nužde. Način financiranja tih zaliha odobrava Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Odjeljak 6.

Posebne odredbe

Članak 73.

Ako sporazum ili ugovor između države članice, osobe ili poduzeća s jedne strane, i treće države, međunarodne organizacije ili državljanina treće države s druge strane, predviđa, između ostalog, isporuku proizvoda koji su u nadležnosti Agencije, za sklapanje ili produljenje tog sporazuma ili ugovora, u mjeri u kojoj se tiče isporuke proizvoda, zahtijeva se prethodna suglasnost Komisije.

Članak 74.

Komisija može izuzeti od primjene odredaba ovog poglavlja prijenos, uvoz ili izvoz malih količina ruda, sirovina ili posebnih fisibilnih materijala koji se uobičajeno koriste u istraživanju.

Agenciju se mora obavijestiti o svakom prijenosu, izvozu ili uvozu koji su izvršeni na temelju ove odredbe.

Članak 75.

Odredbe ovog poglavlja ne primjenjuju se na obveze koje se odnose na obradu, preradu ili oblikovanje ruda, sirovina ili posebnih fisibilnih materijala i koje su preuzete od strane:

- (a) više osoba ili poduzeća, ako se materijali nakon obrade, prerade ili oblikovanja trebaju vratiti osobi ili poduzeću od kojih potječu;
- (b) osobe ili poduzeća s jedne strane i međunarodne organizacije ili državljanina treće države s druge strane, ako se materijali obrađuju, prerađuju ili oblikuju izvan Zajednice i zatim vraćaju osobi ili poduzeću od kojih potječu; ili
- (c) osobe ili poduzeća s jedne strane i međunarodne organizacije ili državljanina treće države s druge strane, ako se materijali obrađuju, prerađuju ili oblikuju unutar Zajednice i zatim vraćaju organizaciji ili državljaninu od kojih potječu ili nekom drugom primatelju kojeg je odredila ta organizacija ili državljanin, a koji se također nalazi izvan Zajednice.

Međutim, zainteresirane osobe i poduzeća dužna su obavijestiti Agenciju o postojanju takvih obveza i, odmah nakon potpisivanja ugovora, o količinama materijala uključenih u promet. Komisija može spriječiti preuzimanje obveza iz prvog stavka točke (b) ako smatra da se prerada ili oblikovanje ne mogu izvesti učinkovito i sigurno te bez gubitka materijala na štetu Zajednice.

Materijali na koje se odnose takve obveze podliježu na državnim područjima država članica mjerama nadzora utvrđenima u poglavlju 7. Međutim, odredbe poglavlja 8. ne primjenjuju se na posebne fisibilne materijale koji su predmet obveza iz prvog stavka točke (c).

Članak 76.

Na inicijativu države članice ili Komisije, posebice ako zbog nepredvidljivih okolnosti nastane opća nestašica, Vijeće može, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, izmijeniti odredbe ovog poglavlja. Komisija ispituje svaki zahtjev koji podnese država članica.

Nakon isteka sedam godina nakon 1. siječnja 1958. Vijeće može u cijelosti potvrditi ove odredbe. Ako ih ne potvrdi, nove odredbe koje se odnose na predmet ovog poglavlja usvajaju se sukladno postupku utvrđenom u prethodnom stavku.

POGLAVLJE 7.

Nadzor sigurnosti*Članak 77.*

U skladu s odredbama ovog poglavlja Komisija se mora uvjeriti da se na državnim područjima država članica:

- (a) rude, sirovine i posebni fisibilni materijali ne koriste u druge svrhe osim u one koje su korisnici odredili;
- (b) poštuju odredbe vezane uz opskrbu i sve posebne obveze koje se tiču nadzora, a koje je Zajednica preuzela na temelju sporazuma sklopljenog s trećom državom ili međunarodnom organizacijom.

Članak 78.

Svaka osoba koja uspostavlja ili upravlja postrojenjem za proizvodnju, odvajanje ili drugo korištenje sirovina ili posebnih fisibilnih materijala ili za preradu ozračenog nuklearnog goriva mora dati izjavu Komisiji o osnovnim tehničkim svojstvima postrojenja u mjeri u kojoj je znanje o tim svojstvima potrebno za postizanje ciljeva određenih u članku 77.

Komisija mora odobriti korištenje postupaka za kemijsku preradu ozračenih materijala u mjeri potrebnoj za postizanje ciljeva određenih u članku 77.

Članak 79.

Komisija zahtijeva vođenje i predočenje operativne evidencije koja omogućuje vođenje knjigovodstva u vezi s korištenim ili proizvedenim rudama, sirovinama i posebnim fisibilnim materijalima. Jednako vrijedi i za prijevoz sirovina i posebnih fisibilnih materijala.

Oni koji podliježu takvim obvezama obavješćuju tijela zainteresirane države članice o svim obavijestima upućenima Komisiji sukladno članku 78. i prvom stavku ovog članka.

Narav i opseg obveza iz prvog stavka ovog članka određuju se uredbom Komisije koju odobrava Vijeće.

Članak 80.

Komisija može zatražiti da se bilo koji višak posebnih fisibilnih materijala koji je recikliran ili dobiven kao nusproizvod i koji se stvarno ne koristi ili nije spreman za korištenje pohrani pri Agenciji ili u drugim skladištima koje Komisija nadzire ili može nadzirati.

Posebni fisibilni materijali pohranjeni na takav način moraju se zainteresiranima na njihov zahtjev odmah vratiti.

Članak 81.

Komisija može uputiti inspektore na državna područja država članica. Prije nego što uputi inspektora na njegov prvi zadatak na državnom području države članice Komisija se savjetuje sa zainteresiranom državom članicom; navedeno savjetovanje vrijedi za sve buduće zadatke tog inspektora.

U mjeri potrebnoj za provedbu nadzora nad rudama, sirovinama i posebnim fisibilnim materijalima i za osiguranje poštovanja odredaba članka 77., uz predočenje isprave kojom se dokazuje njihova ovlast, inspektori sve vrijeme imaju pristup svim mjestima i podacima te svim osobama koje se na temelju svojeg zanimanja bave materijalima, opremom i postrojenjima koji podliježu nadzoru predviđenom u ovom poglavlju. Na zahtjev zainteresirane države inspektore koje je imenovala Komisija prate predstavnici vlasti te države; međutim, pri tome se inspektore ne smije usporavati ili na drugi način ometati u obnašanju njihovih dužnosti.

U slučaju protivljenja provedbi inspekcije, Komisija podnosi prijedlog predsjedniku Suda Europske unije za izdavanjem naloga kako bi se osigurala prisilna provedba inspekcije. Predsjednik Suda Europske unije donosi odluku u roku od tri dana.

Ako postoji opasnost od odgode, Komisija može sama izdati pisani nalog u obliku odluke kako bi se provela inspekcija. Taj se nalog mora bez odgode podnijeti predsjedniku Suda Europske unije radi naknadnog odobrenja.

Nakon izdavanja naloga ili odluke, vlasti zainteresirane države osiguravaju da inspektori imaju pristup mjestima navedenima u nalogu ili odluci.

Članak 82.

Inspektore zapošljava Komisija.

Oni su odgovorni za pribavljanje i provjeravanje evidencije iz članka 79. Oni izvješćuju Komisiju o svim povredama.

Komisija može donijeti direktivu kojom poziva državu članicu u pitanju da, u roku koji odredi Komisija, poduzme sve mjere potrebne za prestanak takvih povreda; ona o tome obavješćuje Vijeće.

Ako država članica ne postupi sukladno direktivi Komisije u ostavljenom roku, Komisija ili svaka zainteresirana država članica mogu, odstupajući od članka 258. i 259. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, izravno uputiti predmet Sudu Europske unije.

Članak 83.

1. U slučaju da osobe ili poduzeća povrijede obveze koje su im nametnute ovim poglavljem, Komisija im može izreći sankcije.

Prema težini te su sankcije sljedeće:

- (a) opomena;
- (b) oduzimanje posebnih pogodnosti kao što je financijska ili tehnička pomoć;
- (c) stavljanje poduzeća, na razdoblje od najviše četiri mjeseca, pod upravu osobe ili odbora koje zajedničkom suglasnošću imenuju Komisija i država u čijoj je nadležnosti poduzeće;
- (d) potpuno ili djelomično oduzimanje sirovina ili posebnih fisibilnih materijala.

2. Odluke koje Komisija donese u provedbi stavka 1. i kojima se zahtijeva predaja materijala izvršive su. One se mogu izvršiti na državnim područjima država članica sukladno članku 164.

Odstupajući od članka 157., žalbe podnesene Sudu Europske unije protiv odluka Komisije kojima se nameću sankcije predviđene u stavku 1. imaju suspenzivni učinak. Međutim, na prijedlog Komisije ili bilo koje zainteresirane države članice Sud Europske unije može naložiti da se odluka izvrši bez odgađanja.

Zaštita povrijeđenih interesa mora biti zajamčena odgovarajućim pravnim postupkom.

3. Komisija može davati preporuke državama članicama u pogledu odredaba zakona ili drugih propisa namijenjenih osiguranju poštovanja obveza koje proizlaze iz ovog poglavlja na njihovim državnim područjima.

4. Države članice moraju osigurati izvršenje sankcija i, prema potrebi, otklanjanje povreda od strane onih koji su ih počinili.

Članak 84.

Pri provedbi nadzora nije dopuštena diskriminacija na temelju namjene korištenja ruda, sirovina i posebnih fisibilnih materijala.

Područje i način nadzora i ovlasti tijela odgovornih za nadzor ograničeni su na ostvarenje ciljeva određenih u ovom poglavlju.

Nadzor se ne može proširiti na materijale namijenjene u svrhe obrane koji su u tijeku posebne obrade u spomenute svrhe ili koji se, nakon te obrade, postavljaju ili skladište u vojnom objektu sukladno operativnom planu.

Članak 85.

Ako nove okolnosti tako zahtijevaju, Vijeće može na zahtjev države članice ili Komisije, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, prilagoditi postupke za provedbu nadzora utvrđene u ovom poglavlju. Komisija ispituje svaki takav zahtjev koji podnese država članica.

POGLAVLJE 8.

Vlasništvo nad imovinom

Članak 86.

Posebni fisibilni materijali vlasništvo su Zajednice.

Pravo vlasništva Zajednice obuhvaća sve posebne fisibilne materijale koje proizvodi ili uvozi država članica, osoba ili poduzeće te koji podliježu nadzoru sigurnosti predviđenom u poglavlju 7.

Članak 87.

Države članice, osobe ili poduzeća imaju neograničeno pravo korištenja i potrošnje posebnih fisibilnih materijala koji su na propisan način došli u njihov posjed, podložno obvezama koje su im nametnute ovim Ugovorom, posebice onima koje se odnose na nadzor sigurnosti, pravo opcije koje je dodijeljeno Agenciji te na zaštitu zdravlja.

Članak 88.

Agencija u ime Zajednice vodi poseban račun koji se naziva „Financijski račun za posebne fisibilne materijale”.

Članak 89.

1. U financijskom računu za posebne fisibilne materijale:
 - (a) vrijednost posebnih fisibilnih materijala ostavljenih u posjedu ili stavljenih na raspolaganje državi članici, osobi ili poduzeću knjiži se u korist Zajednice i na teret te države članice, osobe ili poduzeća;
 - (b) vrijednost posebnih fisibilnih materijala koje proizvede ili uveze država članica, osoba ili poduzeće i koji postanu vlasništvo Zajednice knjiži se na teret Zajednice i u korist te države članice, osobe ili poduzeća. Slično se knjiženje provodi kada država članica, osoba ili poduzeće vrati Zajednici posebne fisibilne materijale koji su toj državi, osobi ili poduzeću prethodno ostavljeni u posjedu ili stavljeni na raspolaganje.

2. Promjene u vrijednosti koje utječu na količine posebnih fisibilnih materijala izražavaju se za računovodstvene potrebe tako da za Zajednicu ne nastane ni gubitak niti dobitak. Rizici idu na teret ili u korist imatelja.
3. Salda koja proizlaze iz gore navedenih transakcija dospijevaju na zahtjev vjerovnika odmah na naplatu.
4. U slučaju kada Agencija obavlja transakcije za svoj račun, ona se za potrebe ovog poglavlja smatra poduzećem.

Članak 90.

Ako nove okolnosti tako zahtijevaju, Vijeće može, na zahtjev države članice ili Komisije, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, prilagoditi odredbe ovog poglavlja koje se odnose na pravo vlasništva Zajednice. Komisija ispituje svaki zahtjev koji podnese država članica.

Članak 91.

Uređenje vlasništva koje se primjenjuje na sve predmete, materijale i imovinu koja nije predmet prava vlasništva Zajednice na temelju ovog poglavlja utvrđuje se pravom svake države članice.

POGLAVLJE 9.

Zajedničko nuklearno tržište

Članak 92.

Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na robu i proizvode navedene na popisima iz Priloga IV. ovom Ugovoru.

Na zahtjev Komisije ili države članice Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, izmijeniti navedene popise.

Članak 93.

Države članice međusobno zabranjuju sve uvozne i izvozne carine ili davanja s istovrsnim učinkom, kao i sva količinska ograničenja na uvoz i izvoz u pogledu:

- (a) proizvoda navedenih na popisima A¹ i A²;
- (b) proizvoda navedenih na Popisu B ako podliježu zajedničkoj carinskoj tarifi i ako je uz njih priložena potvrda koju izdaje Komisija kojom se potvrđuje da su namijenjeni za uporabu u nuklearne svrhe.

Međutim, neeuropska područja pod nadležnošću države članice mogu nastaviti s naplatom uvoznih i izvoznih carina ili davanja s istovrsnim učinkom ako su isključivo fiskalne naravi. Stope navedenih carina i davanja te sustav kojim se one uređuju ne smiju dovesti do diskriminacije između te države i ostalih država članica.

Članci 94. i 95.

(stavljani izvan snage)

Članak 96.

Države članice ukidaju sva ograničenja temeljena na državljanstvu koja utječu na pravo državljana bilo koje države članice na pristup zapošljavanju kvalificiranih radnika u području nuklearne energije, podložno ograničenjima koja proizlaze iz osnovnih zahtjeva javnog poretka, javne sigurnosti i javnog zdravlja.

Nakon savjetovanja s Europskim parlamentom Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije koja prethodno traži mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora, donijeti direktive radi primjene ovog članka.

Članak 97.

Nikakva se ograničenja temeljena na državljanstvu, odnosno državnoj pripadnosti ne smiju primjenjivati na fizičke ili pravne osobe, javne ili privatne, u nadležnosti države članice, ako one žele sudjelovati u izgradnji nuklearnih postrojenja znanstvenog ili industrijskog karaktera u Zajednici.

Članak 98.

Države članice poduzimaju sve mjere potrebne za olakšavanje sklapanja ugovora o osiguranju kojima se pokrivaju nuklearni rizici.

Vijeće, nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, koja prethodno traži mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora, donosi direktive radi primjene ovog članka.

Članak 99.

Komisija može dati bilo koje preporuke radi olakšavanja kretanja kapitala koji je namijenjen financiranju industrijskih aktivnosti navedenih u Prilogu II. ovom Ugovoru.

Članak 100.

(stavljen izvan snage)

POGLAVLJE 10.

Vanjski odnosi*Članak 101.*

Zajednica može, u okviru svoje nadležnosti, preuzimati obveze sklapanjem sporazuma ili ugovora s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države.

O spomenutim sporazumima ili ugovorima pregovara Komisija u skladu s direktivama Vijeća; njih sklapa Komisija, uz odobrenje Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom.

Međutim, Komisija sama pregovara i sklapa sporazume ili ugovore čija provedba ne zahtijeva djelovanje Vijeća i koji se mogu izvršiti u granicama odgovarajućeg proračuna; Komisija je dužna o tome obavješćivati Vijeće.

Članak 102.

Sporazumi ili ugovori sklopljeni s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države kojih su, uz Zajednicu, stranke jedna država članica ili više njih, ne mogu stupiti na snagu dok sve zainteresirane države članice ne obavijeste Komisiju o tome da su ti sporazumi ili ugovori postali primjenjivi u skladu s odredbama njihovih nacionalnih prava.

Članak 103.

Države članice dužne su obavješćivati Komisiju o nacrtima sporazuma ili ugovora s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države u mjeri u kojoj se navedeni sporazumi ili ugovori odnose na područje primjene ovog Ugovora.

Ako nacrt sporazuma ili ugovora sadržava klauzule koje ometaju primjenu ovog Ugovora, Komisija priopćava svoje primjedbe zainteresiranoj državi u roku od mjesec dana od primitka takve obavijesti.

Država ne može sklopiti predloženi sporazum ili ugovor sve dok ne udovolji primjedbama Komisije ili ne postupi sukladno odluci Suda Europske unije koji na prijedlog te države u hitnom postupku odlučuje o usklađenosti predloženih klauzula s odredbama ovog Ugovora. Prijedlog se može podnijeti Sudu Europske unije u svakom trenutku nakon što država primi primjedbe Komisije.

Članak 104.

Osobe ili poduzeća koji sklapaju ili produljuju sporazume ili ugovore s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države nakon 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, nakon datuma njihova pristupanja, ne mogu se pozivati na te sporazume ili ugovore kako bi izbjegli obveze nametnute ovim Ugovorom.

Svaka država članica poduzima mjere koje smatra potrebnima kako bi dostavila Komisiji na njezin zahtjev sve podatke vezane uz sporazume ili ugovore koje je, nakon datumâ iz prvog stavka u području primjene ovog Ugovora, sklopila osoba ili poduzeće s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države. Komisija može zatražiti dostavu takvih podataka samo radi provjere sadržavaju li takvi sporazumi ili ugovori klauzule koje ometaju primjenu ovog Ugovora.

Na prijedlog Komisije Sud Europske unije donosi odluku o usklađenosti navedenih sporazuma ili ugovora s odredbama ovog Ugovora.

Članak 105.

Ne može se pozivati na odredbe ovog Ugovora kako bi se spriječila provedba sporazuma ili ugovora koje su država članica, osoba ili poduzeće sklopili s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države prije 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, prije datuma njihova pristupanja ako su navedeni ugovori ili sporazumi bili dostavljeni Komisiji najkasnije trideset dana od prethodno navedenih datuma.

Međutim, na sporazume ili ugovore koje su osoba ili poduzeće sklopili s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države između 25. ožujka 1957. i 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, između potpisivanja instrumenta pristupanja i datuma njihovog pristupanja ne može se pozivati kao na razlog za neprovođenje ovog Ugovora, ako je prema mišljenju Suda Europske unije, koji donosi odluku na prijedlog Komisije, jedan od odlučujućih razloga bilo koje od ugovornih stranaka prilikom sklapanja ugovora ili sporazuma bila namjera da se izbjegnu odredbe ovog Ugovora.

Članak 106.

Države članice koje su, prije 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, prije datuma njihova pristupanja, sklopile sporazume s trećim državama kojima se predviđa suradnja u području nuklearne energije, dužne su zajedno s Komisijom provesti potrebne pregovore s tim trećim državama kako bi se osiguralo da Zajednica, koliko je moguće, preuzme prava i obveze koje proizlaze iz tih sporazuma.

Za svaki novi sporazum koji proizlazi iz tih pregovora potrebna je suglasnost jedne ili više država članica potpisnica gore navedenih sporazuma i odobrenje Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom.

GLAVA III.

INSTITUCIONALNE I FINANCIJSKE ODREDBE

POGLAVLJE 1.

Primjena određenih odredaba Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Članak 106.a

1. Članak 7., članci od 13. do 19., članak 48. stavci od 2. do 5. i članci 49. i 50. Ugovora o Europskoj uniji, članak 15., članci od 223. do 236., članci od 237. do 244., članak 245., članci od 246. do 270., članci 272., 273. i 274., članci od 277. do 281., članci od 285. do 304., članci od 310. do 320., članci od 322. do 325. i članci 336., 342. i 344. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Protokol o prijelaznim odredbama primjenjuju se na ovaj Ugovor.
2. U okviru ovog Ugovora upućivanja na Uniju, na „Ugovor o Europskoj uniji”, na „Ugovor o funkcioniranju Europske unije” ili na „Ugovore” u odredbama iz stavka 1. te ona u protokolima priloženima tim Ugovorima i ovom Ugovoru tumače se kao upućivanja na Europsku zajednicu za atomsku energiju i na ovaj Ugovor.
3. Odredbe Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije ne odstupaju od odredaba ovog Ugovora.

POGLAVLJE 2.

Institucije Zajednice

Odjeljak 1.

Europski parlament*Članci od 107. do 114.**(stavljene izvan snage)*

Odjeljak 2.

Vijeće*Članci od 115. do 123.**(stavljene izvan snage)*

Odjeljak 3.

Komisija*Članci od 124. do 133.**(stavljene izvan snage)*

Članak 134.

1. Pri Komisiji osniva se Znanstveni i tehnički odbor koji ima savjetodavni status.

S Odborom se mora savjetovati u slučajevima predviđenima ovim Ugovorom. S Odborom se može savjetovati u svim slučajevima u kojima Komisija to smatra prikladnim.

2. Odbor se sastoji od četrdeset dva člana koje imenuje Vijeće nakon savjetovanja s Komisijom.

Članovi Vijeća imenuju se u njihovu osobnom svojstvu na pet godina. Njihov se mandat može obnoviti. Oni nisu vezani nikakvim obvezujućim naputcima.

Znanstveni i tehnički odbor svake godine iz redova svojih članova bira predsjednika i predsjedništvo.

Članak 135.

Komisija može provesti sva savjetovanja i ustanoviti sve studijske odbore potrebne za izvršenje svojih zadaća.

Odjeljak 4.

Sud Europske unije

Članci od 136. do 143.

(stavljani izvan snage)

Članak 144.

Sud Europske unije ima punu nadležnost nad:

- (a) postupcima pokrenutim na temelju članka 12. radi utvrđivanja odgovarajućih uvjeta pod kojima Komisija daje licencije ili podlicencije;
- (b) postupcima pokrenutim od strane osoba ili poduzeća protiv sankcija koje im je nametnula Komisija na temelju članka 83.

Članak 145.

Ako Komisija smatra da je osoba ili poduzeće izvršilo povredu ovog Ugovora na koju se ne primjenjuju odredbe članka 83., ona poziva državu članicu koja je nadležna za tu osobu ili poduzeće da osigura izricanje sankcije za povredu sukladno njezinu nacionalnom pravu.

Ako dotična država ne postupi po takvom pozivu u roku koji odredi Komisija, Komisija može pokrenuti postupak pred Sudom Europske unije radi utvrđivanja povrede za koju se tereti ta osoba ili poduzeće.

Članci od 146. do 156.

(stavljani izvan snage)

Članak 157.

Osim ako je u ovom Ugovoru drukčije predviđeno, pokretanje postupka pred Sudom Europske unije nema suspenzivni učinak. Međutim, ako smatra da to okolnosti zahtijevaju, Sud Europske unije može narediti suspenziju primjene osporavanog akta.

Članci od 158. do 160.

(stavljani izvan snage)

Odjeljak 5.

Revizorski sud

Članci od 160.a do 160.c

(stavljani izvan snage)

POGLAVLJE 3.

Odredbe zajedničke za više institucija

Članci od 161. do 163.

(stavljani izvan snage)

Članak 164.

Izvršenje je uređeno pravilima građanskog postupka koja su na snazi u državi na čijem se državnom području ono provodi. Državno tijelo, koje vlada svake države članice odredi u tu svrhu i o tome obavijesti Komisiju, Sud Europske unije i Arbitražni odbor osnovan na temelju članka 18., prilaže odluci potvrdu o izvršivosti, pri čemu se ne zahtijeva nikakva druga formalnost osim provjere vjerodostojnosti odluke.

Kada se na traženje zainteresirane stranke ove formalnosti ispune, ta stranka može pristupiti izvršenju u skladu s nacionalnim pravom upućujući predmet neposredno nadležnom tijelu.

Izvršenje se može suspendirati samo odlukom Suda Europske unije. Međutim, ispitivanje pravilnosti u postupku izvršenja u nadležnosti je sudova dotične države.

POGLAVLJE 4.

Gospodarski i socijalni odbor

Članci od 165. do 170.

(stavljani izvan snage)

GLAVA IV.

POSEBNE FINACIJSKE ODREDBE**Članak 171.**

1. Procjene svih prihoda i rashoda Zajednice, osim onih Agencije i zajedničkih poduzeća, izrađuju se za svaku financijsku godinu te se navedeni prihodi i rashodi prikazuju ili u operativnom proračunu ili u proračunu za istraživanja i ulaganja.

Prihodi i rashodi prikazani u svakom proračunu moraju biti uravnoteženi.

2. Za prihode i rashode Agencije, koja posluje u skladu s komercijalnim načelima, predviđen je poseban račun.

Način procjenjivanja, izvršenja i nadzora spomenutih prihoda i rashoda, uzimajući u obzir statut Agencije, utvrđuje se financijskim uredbama donesenima sukladno članku 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

3. Procjene prihoda i rashoda zajedno s poslovnim računima i bilancama stanja zajedničkih poduzeća za svaku financijsku godinu dostavljaju se Komisiji, Vijeću i Europskom parlamentu, sukladno statutima tih poduzeća.

Članak 172.

1. (stavljani izvan snage)

2. (stavljani izvan snage)

3. (stavljani izvan snage)

4. Zajmovi za financiranje istraživanja ili ulaganja podižu se prema uvjetima koje određuje Vijeće na način predviđen u članku 314. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Zajednica se može zaduživati na tržištu kapitala države članice u skladu s odredbama koje se primjenjuju na domaća izdanja ili, u nedostatku navedenih odredaba u državi članici, nakon što su se dotična država članica i Komisija međusobno savjetovale i postigle sporazum o predloženom zajmu.

Nadležna tijela dotične države članice mogu odbiti dati suglasnost samo ako postoji opasnost od ozbiljnih poremećaja na tržištu kapitala te države.

Članci 173. i 173.a

(stavljani izvan snage)

Članak 174.

1. Izdaci prikazani u operativnom proračunu obuhvaćaju posebice:
 - (a) administrativne izdatke;
 - (b) izdatke koji se odnose na nadzor sigurnosti te na zaštitu zdravlja.
2. Izdaci prikazani u proračunu za istraživanja i ulaganja obuhvaćaju posebice:
 - (a) izdatke koji se odnose na provedbu istraživačkog programa Zajednice;
 - (b) svaki udio u kapitalu Agencije i u njezinim izdacima za ulaganja;
 - (c) izdatke koji se odnose na opremu ustanova za izobrazbu;
 - (d) svako sudjelovanje u zajedničkim poduzećima ili određenim zajedničkim poslovima.

Članak 175.

(stavljen izvan snage)

Članak 176.

1. Podložno ograničenjima koja proizlaze iz programa ili odluka o izdacima koji na temelju ovog Ugovora zahtijevaju jednoglasno odobrenje Vijeća, dodijeljena sredstva za izdatke za istraživanja i ulaganja obuhvaćaju:
 - (a) odobrena sredstva za preuzimanje obveza, za pokrivanje niza stavki koje predstavljaju posebnu jedinicu i čine smislenu cjelinu;
 - (b) odobrena sredstva za plaćanja koja predstavljaju najveći iznos plativ svake godine za obveze preuzete na temelju točke (a).
2. Raspored rokova dospijea za preuzimanje obveza i plaćanja prilaže se odgovarajućem nacrtu proračuna koji je predložila Komisija.

3. Odobrena proračunska sredstva za istraživanja i ulaganja raspoređuju se po različitim poglavljima u kojima se stavke izdataka grupiraju prema vrsti ili namjeni te se dalje dijele, u mjeri u kojoj je to potrebno, sukladno uredbama donesenima na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

4. Neiskorištena odobrena sredstva za plaćanja prenose se u sljedeću financijsku godinu odlukom Komisije, osim ako Vijeće odluči drukčije.

Članci od 177. do 181.

(stavljani izvan snage)

Članak 182.

1. Komisija može, pod uvjetom da o tome obavijesti nadležna tijela zainteresiranih država članica, svoja sredstva koja su u valuti jedne od država članica promijeniti u valutu druge države članice, u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se ta sredstva mogla iskoristiti u svrhe koje ulaze u područje primjene ovog Ugovora. Komisija u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava ovakve konverzije ako raspolaže gotovinom ili likvidnim sredstvima u valutama koje su joj potrebne.

2. Komisija sa svakom državom članicom komunicira putem tijela koje odredi dotična država. Za obavljanje financijskih poslova Komisija se koristi uslugama emisijske banke dotične države članice ili druge financijske institucije koju odobri ta država.

3. U pogledu izdataka koje Zajednica mora izvršiti u valutama trećih zemalja Komisija prije konačnog usvajanja proračuna dostavlja Vijeću program u kojem su prikazani predviđeni prihodi i izdaci u različitim valutama.

Vijeće odobrava taj program odlučujući kvalificiranom većinom. On se može izmijeniti u tijeku financijske godine u skladu s istim postupkom.

4. Države članice osiguravaju Komisiji valute trećih zemalja koje su potrebne za izdatke prikazane u programu predviđenom u stavku 3. prema ključu za raspodjelu utvrđenom u članku 172. Iznosi koje je Komisija prikupila u valutama trećih zemalja prenose se državama članicama prema istom ključu za raspodjelu.

5. Komisija može slobodno raspolagati bilo kojim iznosima u valutama trećih zemalja koji potječu od zajmova koje je ona podigla u tim zemljama.

6. Vijeće može, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije, primijeniti na Agenciju i na zajednička poduzeća, u cijelosti ili djelomično, odredbe o zamjeni valuta predviđene u prethodnim stavcima i, ako je potrebno, prilagoditi te odredbe zahtjevima njihova poslovanja.

Članci 183. i 183.a

(stavljani izvan snage)

GLAVA V.

OPĆE ODREDBE

Članak 184.

Zajednica ima pravnu osobnost.

Članak 185.

Zajednica u svakoj državi članici uživa najširu pravnu sposobnost koja se priznaje pravnim osobama na temelju njihova nacionalnog prava; ona osobito može stjecati pokretnine i nekretnine ili njima raspolagati te biti stranka u sudskom postupku. U tu svrhu Zajednicu zastupa Komisija.

Članak 186.

(stavljen izvan snage)

Članak 187.

U okviru ograničenja i prema uvjetima koje utvrdi Vijeće u skladu s odredbama ovog Ugovora Komisija može prikupljati sve podatke i provoditi sve provjere koje su potrebne za obavljanje zadaća koje su joj povjerene.

Članak 188.

Ugovorna odgovornost Zajednice uređuje se pravom koje je mjerodavno za predmetni ugovor.

U pogledu izvanugovorne odgovornosti Zajednica je, u skladu s općim načelima koja su zajednička pravima država članica, dužna naknaditi svaku štetu koju njezine institucije ili službenici prouzroče pri obnašanju svojih dužnosti.

Osobna odgovornost službenikâ prema Zajednici uređuje se odredbama utvrđenima u Pravilniku o osoblju ili u Uvjetima zaposlenja koji se na njih primjenjuju.

Članak 189.

Sjedište institucija Zajednice zajedničkom suglasnošću utvrđuju vlade država članica.

Članak 190.

(stavljen izvan snage)

Članak 191.

Na državnim područjima država članica Zajednica uživa takve povlastice i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje njezinih zadaća, pod uvjetima utvrđenima u Protokolu o povlasticama i imunitetima Europske unije.

Članak 192.

Države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ovog Ugovora ili iz radnji institucija Zajednice. One olakšavaju ostvarivanje zadaća Zajednice.

One se suzdržavaju od svih mjera koje bi mogle ugroziti postizanje ciljeva ovog Ugovora.

Članak 193.

Države članice obvezuju se da sporove o tumačenju ili primjeni ovog Ugovora neće rješavati ni na koji drugi način osim onog koji je njime predviđen.

Članak 194.

1. Članovi institucija Zajednice, članovi odbora, dužnosnici i ostali službenici Zajednice te sve druge osobe koje zbog svojih dužnosti, javnih ili privatnih odnosa s institucijama ili službama Zajednice ili sa zajedničkim poduzećima imaju ili stječu spoznaje o činjenicama, podacima, saznanjima, dokumentima ili objektima koji podliježu sustavu zaštite podataka u skladu s odredbama koje je utvrdila država članica ili institucija Zajednice, obvezni su takve spoznaje držati tajnima od neovlaštenih osoba ili javnosti, čak i nakon prestanka navedenih dužnosti ili odnosa.

Svaka država članica postupa sa svakom povredom navedene obveze kao s aktom kojim se krše njezina pravila o zaštiti tajnosti podataka i koji potpada, meritorno i u pogledu nadležnosti, pod njezine propise koji se odnose na akte štetne za sigurnost države ili na otkrivanje profesionalne tajne. Ta država članica pokreće, na zahtjev bilo koje zainteresirane države članice ili Komisije, sudski postupak protiv svakoga u okviru svoje nadležnosti tko počini takvu povredu.

2. Svaka država članica dostavlja Komisiji sve odredbe kojima se na njezinu državnom području uređuje klasificiranje i tajnost podataka, spoznaja, dokumenata i objekata obuhvaćenih ovim Ugovorom.

Komisija osigurava da se navedene odredbe dostavljaju ostalim državama članicama.

Svaka država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi olakšala postupno uspostavljanje što jedinstvenijeg i sveobuhvatnijeg sustava zaštite podataka. Komisija može nakon savjetovanja sa zainteresiranim državama članicama dati preporuke u tu svrhu.

3. Institucije Zajednice, njihove službe, kao i zajednička poduzeća dužni su primjenjivati pravila sustava zaštite podataka koja su na snazi na državnom području na kojem se nalazi svaki od njih.

4. Svako ovlaštenje kojim institucija Zajednice ili država članica, osobi koja obavlja svoje djelatnosti u području obuhvaćenom ovim Ugovorom, daje pristup činjenicama, podacima, dokumentima ili objektima obuhvaćenima ovim Ugovorom, a koji podliježu sustavu zaštite podataka, priznaje svaka druga institucija i svaka druga država članica.

5. Odredbe ovog članka ne sprečavaju primjenu posebnih odredaba koje proizlaze iz sporazuma sklopljenih između države članice i treće države ili međunarodne organizacije.

Članak 195.

Pri primjeni ovog Ugovora institucije Zajednice, Agencija i zajednička poduzeća postupaju u skladu s uvjetima pristupa rudama, sirovinama i posebnim fisibilnim materijalima utvrđenima u nacionalnim pravilima i propisima donesenima zbog javnog poretka ili javnog zdravlja.

Članak 196.

Za potrebe ovog Ugovora, osim ako je u njemu predviđeno drukčije:

- (a) „osoba” znači bilo koja fizička osoba koja obavlja sve ili neku od svojih djelatnosti na državnim područjima država članica u području navedenom u odgovarajućem poglavlju ovog Ugovora;
- (b) „poduzeće” znači bilo koje poduzeće ili institucija koja obavlja sve ili neku od svojih djelatnosti na državnim područjima država članica u području navedenom u odgovarajućem poglavlju ovog Ugovora, bez obzira na njegov javnopravni ili privatnopravni status.

Članak 197.

Za potrebe ovog Ugovora:

1. „posebni fisibilni materijali” znači plutonij-239; uranij-233, uranij obogaćen izotopom uranija-235 ili uranija-233; i svaka tvar koja sadržava jedan ili više gore navedenih izotopa i ostali fisibilni materijali koje određuje Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije; međutim, izraz „posebni fisibilni materijali” ne uključuje sirovine;
2. „uranij obogaćen izotopom uranija-235 ili uranija-233” znači uranij koji sadržava izotop uranija-235 ili uranija-233 ili oba izotopa u takvoj količini da je omjer zbroja tih izotopa prema izotopu 238 veći od omjera izotopa 235 prema izotopu 238 koji se pojavljuje u prirodi;
3. „sirovine” znači uranij koji sadržava mješavinu izotopa koja se pojavljuje u prirodi; uranij čiji je sadržaj izotopa uranija-235 manji od normalnog; torij; sve gore navedene tvari u obliku metala, slitine, kemijskih spojeva ili koncentrata; ostale tvari koje sadržavaju jednu od gore navedenih tvari ili više njih u takvoj koncentraciji koju određuje Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije;
4. „rude” znači sve rude koje sadržavaju prosječnu koncentraciju tvari iz kojih se prikladnom kemijskom ili fizičkom obradom mogu dobiti gore navedene sirovine; prosječne koncentracije određuje Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Članak 198.

Osim ako je drukčije predviđeno, ovaj se Ugovor primjenjuje na europska područja država članica i na neeuropska područja pod njihovom nadležnošću.

On se također primjenjuje na europska područja za čije je vanjske odnose odgovorna država članica.

Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na Ålandske otoke u skladu s odredbama određenima Protokolom br. 2. uz Akt o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

Neovisno o prethodnim stavcima:

- (a) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na Farske otoke.

Ovaj se Ugovor ne primjenjuje na Grenland;

- (b) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na suverene baze Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske na Cipru;
- (c) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na prekomorske zemlje i područja koji imaju posebne odnose s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske, a nisu navedeni u Prilogu II. Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije;
- (d) ovaj se Ugovor primjenjuje na Kanalske otoke i Otok Man samo u mjeri u kojoj je to potrebno zbog osiguranja provedbe aranžmana o tim otocima određenih Ugovorom o pristupanju novih država članica Europskoj ekonomskoj zajednici i Europskoj zajednici za atomsku energiju, potpisanim 22. siječnja 1972.

(Točka (e) je izbrisana)

Članak 199.

Komisija osigurava održavanje svih odgovarajućih odnosa s tijelima Ujedinjenih naroda, njihovih specijaliziranih ustanova i Svjetske trgovinske organizacije.

Komisija održava odgovarajuće odnose i sa svim međunarodnim organizacijama.

Članak 200.

Zajednica uspostavlja sve odgovarajuće oblike suradnje s Vijećem Europe.

Članak 201.

Zajednica uspostavlja blisku suradnju s Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj, čije se pojediniosti utvrđuju zajedničkom suglasnošću.

Članak 202.

Odredbe ovog Ugovora ne isključuju postojanje ili ostvarenje regionalnih unija između Belgije i Luksemburga, ili između Belgije, Luksemburga i Nizozemske, u mjeri u kojoj se ciljevi tih regionalnih unija ne postižu primjenom ovog Ugovora.

Članak 203.

Ako se pokaže da je potrebno djelovanje Zajednice radi postizanja jednog od njezinih ciljeva, a da za to ovim Ugovorom nisu predviđene potrebne ovlasti, Vijeće poduzima odgovarajuće mjere odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

*Članci 204. i 205.**(stavljani izvan snage)**Članak 206.*

Zajednica može s jednom ili više država ili međunarodnih organizacija sklapati sporazume o pridruživanju koji uključuju uzajamna prava i obveze, zajedničko djelovanje i posebne postupke.

Takve sporazume nakon savjetovanja s Europskim parlamentom odlučujući jednoglasno sklapa Vijeće.

Kada takvi sporazumi zahtijevaju izmjene ovog Ugovora, te se izmjene prethodno usvajaju u skladu s postupkom utvrđenom u članku 48. stavcima od 2. do 5. Ugovora o Europskoj uniji.

Članak 207.

Protokoli koji su na temelju zajedničke suglasnosti država članica priloženi ovom Ugovoru čine njegov sastavni dio.

Članak 208.

Ovaj se Ugovor sklapa na neograničeno vrijeme.

GLAVA VI.

ODREDBE KOJE SE ODNOSU NA POČETNO RAZDOBLJE*(stavljena izvan snage)**Članci od 209. do 223.**(stavljani izvan snage)***ZAVRŠNE ODREDBE***Članak 224.*

Visoke ugovorne stranke ratificiraju ovaj Ugovor u skladu sa svojim ustavnim odredbama. Isprave o ratifikaciji polažu se kod Vlade Talijanske Republike.

Ovaj Ugovor stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon što posljednja država potpisnica položi ispravu o ratifikaciji. Međutim, ako se to polaganje isprave o ratifikaciji obavi manje od petnaest dana prije početka sljedećeg mjeseca, ovaj Ugovor stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca od dana tog polaganja.

Članak 225.

Ovaj Ugovor, koji je sastavljen u jednom izvorniku na francuskom, nizozemskom, njemačkom i talijanskom jeziku, pri čemu su sva četiri teksta jednako vjerodostojna, pohranjuje se u arhivu Vlade Talijanske Republike koja vladama ostalih država potpisnica dostavlja po jedan ovjereni primjerak.

U skladu s ugovorima o pristupanju, bugarska, češka, danska, engleska, estonska, finska, grčka, hrvatska, irska, latvijska, litavska, mađarska, malteška, poljska, portugalska, rumunjska, slovačka, slovenska, španjolska i švedska inačica ovog Ugovora također su vjerodostojne.

U POTVRDU TOGA niže potpisani opunomoćenici potpisali su ovaj Ugovor.

Sastavljeno u Rimu dana dvadeset petog ožujka godine tisuću devetsto pedeset sedme.

(popis potpisnika ne reproducira se)

—

PRILOZI

PRILOG I.

PODRUČJA ISTRAŽIVANJA U VEZI S NUKLEARNOM ENERGIJOM IZ ČLANKA 4. OVOG UGOVORA

I. **Sirovine**

1. Metode istraživanja rudnih ležišta i iskopavanja osnovnih materijala (uranij, torij i ostali proizvodi od posebna značenja u području nuklearne energije).
2. Metode koncentracije tih materijala i njihova pretvaranja u tehnički čiste spojeve.
3. Metode pretvaranja tih tehnički čistih spojeva u spojeve i metale nuklearne kvalitete.
4. Metode pretvaranja i obrade tih spojeva i metala – kao i plutonija, uranija-235 ili uranija-233, čistih ili u kombinaciji sa spomenutim spojevima ili metalima – u gorivne elemente u kemijskoj, keramičkoj ili metalurškoj industriji.
5. Metode zaštite spomenutih gorivnih elemenata od korozije ili erozije vanjskih uzročnika.
6. Metode proizvodnje, pročišćavanja, prerade i čuvanja ostalih posebnih materijala koji se koriste u području nuklearne energije, posebice:
 - (a) moderatora, kao što je teška voda, grafit nuklearne kvalitete, berilij i berilijev oksid;
 - (b) strukturnih materijala kao što je cirkonij (bez hafnija), niobij, lantan, titanij, berilij i njihovi oksidi, karbidi i ostali spojevi koji se mogu koristiti u području nuklearne energije;
 - (c) rashladnih sredstava kao što su helij, organske tekućine, natrij, slitina natrija i kalija, bizmut, slitina olova i bizmuta.
7. Metode odvajanja izotopa:
 - (a) uranija;
 - (b) materijala u mjerljivim količinama koji se mogu koristiti za proizvodnju nuklearne energije kao što su litij-6, litij-7, dušik-15 i bor-10;
 - (c) izotopa koji se koriste u malim količinama radi istraživanja.

II. Fizika primjenjiva na područje nuklearne energije

1. Primijenjena teorijska fizika:

- (a) nuklearne reakcije s niskom količinom energije, posebice reakcije inducirane neutronima;
- (b) fisija;
- (c) interakcija ionizirajućeg zračenja i fotona s materijom;
- (d) teorija čvrstih tijela;
- (e) proučavanje fuzije s posebnim naglaskom na ponašanje ionizirane plazme pod djelovanjem elektromagnetskih sila i na termodinamiku izrazito visokih temperatura.

2. Primijenjena eksperimentalna fizika:

- (a) ista područja kao u točki 1. gore;
- (b) proučavanje svojstava transuranijskih elemenata od važnosti u području nuklearne energije.

3. Izračuni za reaktor:

- (a) teorijska makroskopska neutronska fizika;
- (b) eksperimentalna mjerenja neutrona, eksponencijalni i kritični pokusi;
- (c) termodinamički izračuni i izračun postojanosti materijala;
- (d) odgovarajuća eksperimentalna mjerenja;
- (e) kinetika reaktora, problemi kontrole reaktora i odgovarajući pokusi;
- (f) izračuni za zaštitu od zračenja i odgovarajući pokusi.

III. Fizikalna kemija reaktora

1. Proučavanje fizikalnih i kemijskih strukturnih promjena i promjena tehničkih svojstava različitih materijala u reaktorima koje su prouzročene:

- (a) toplotom;
- (b) prirodnom materijala s kojima su u dodiru;
- (c) mehaničkim djelovanjem.

2. Proučavanje razgradnje i ostalih djelovanja uzrokovanih ozračivanjem u:
 - (a) gorivnim elementima;
 - (b) strukturnim materijalima i rashladnim sredstvima;
 - (c) moderatorima.
3. Primjena analitičke kemije i fizikalne kemije na dijelove reaktora.
4. Fizikalna kemija homogenih reaktora: radiokemija, korozija.

IV. **Obrada radioaktivnog materijala**

1. Metode ekstrakcije plutonija i uranija-233 iz ozračenih goriva i moguća regeneracija uranija i torija.
2. Kemija i metalurgija plutonija.
3. Metode ekstrakcije i kemija ostalih transuranijskih elemenata.
4. Metode ekstrakcije i kemija iskoristivih radioizotopa:
 - (a) fisijskih proizvoda;
 - (b) radioizotopa dobivenih ozračivanjem.
5. Koncentracija i skladištenje neupotrebljivog radioaktivnog otpada.

V. **Primjena radioizotopa**

Primjena radioizotopa kao aktivnih elemenata ili elemenata u tragovima u:

- (a) industriji i znanosti;
- (b) medicini i biologiji;
- (c) poljoprivredi.

VI. **Istraživanje štetnih učinaka zračenja na žive organizme**

1. Istraživanje o otkrivanju i mjerenju štetnih zračenja.
2. Istraživanje o odgovarajućim preventivnim i zaštitnim mjerama te o prikladnim sigurnosnim standardima.
3. Istraživanje o terapiji protiv učinaka zračenja.

VII. Oprema

Istraživanja koja se odnose na izradu i poboljšavanje opreme posebno namijenjene ne samo za reaktore, nego i za sva industrijska i istraživačka postrojenja potrebna radi gore navedenih istraživačkih aktivnosti. Kao primjer mogu se navesti:

1. Sljedeća mehanička oprema:

- (a) crpke za specijalne tekućine;
- (b) izmjenjivači topline;
- (c) naprave za istraživanje nuklearne fizike kao što su selektori brzine neutrona;
- (d) oprema na daljinsko upravljanje.

2. Sljedeća električna oprema:

- (a) instrumenti za otkrivanje i mjerenje zračenja koji se posebice koriste pri:
 - istraživanju rudnih ležišta,
 - znanstvenim i tehničkim istraživanjima,
 - nadzoru reaktora,
 - zaštiti zdravlja;
- (b) oprema za nadzor reaktora;
- (c) akceleratori čestica s niskom energijom (do 10 MeV).

VIII. Gospodarski aspekti proizvodnje energije

1. Komparativne teorijske i eksperimentalne studije o različitim vrstama reaktora.
 2. Tehnička i gospodarska studija gorivnih ciklusa.
-

PRILOG II.

INDUSTRIJSKE AKTIVNOSTI IZ ČLANKA 41. OVOG UGOVORA

1. Vađenje rude uranija i torija.
 2. Koncentracija spomenutih ruda.
 3. Kemijska priprema i pročišćavanje koncentrata uranija i torija.
 4. Priprema nuklearnih goriva u svim oblicima.
 5. Proizvodnja nuklearnih gorivnih elemenata.
 6. Proizvodnja uranijeva heksafluorida.
 7. Proizvodnja obogaćenog uranija.
 8. Prerada ozračenih goriva radi odvajanja svih ili nekih u njima sadržanih elemenata.
 9. Proizvodnja reaktorskih moderatora.
 10. Proizvodnja cirkonija bez hafnija ili njegovih spojeva.
 11. Nuklearni reaktori svih vrsta i za sve namjene.
 12. Objekti za industrijsku obradu radioaktivnog otpada uspostavljeni zajedno s jednim objektom ili više objekata navedenih na ovom popisu.
 13. Poluindustrijska postrojenja namijenjena pripremi gradnje tvornica za bilo koje od aktivnosti navedenih u točkama od 3. do 10.
-

PRILOG III.

POVLASTICE KOJE SE MOGU DAVATI ZAJEDNIČKIM PODUZEĆIMA NA TEMELJU ČLANKA 48. OVOG UGOVORA

1. (a) Priznavanje javnog interesa, u skladu s nacionalnim zakonodavstvima, za stjecanje nekretnina potrebnih za osnivanje zajedničkih poduzeća.

(b) Primjena postupka izvlaštenja u skladu s nacionalnim zakonodavstvima na temelju javnog interesa, tako da se u nedostatku sporazuma može provesti navedeno stjecanje nekretnina.
 2. Pravo na izdavanje licencija, putem arbitraže ili po službenoj dužnosti, kako je predviđeno u člancima od 17. do 23.
 3. Oslobođenje od svih pristojba i davanja pri osnivanju zajedničkih poduzeća te od svih pristojba na uložena sredstva.
 4. Oslobođenje od svih pristojba i davanja pri stjecanju nekretnina te od svih davanja pri registraciji i upisu.
 5. Oslobođenje od svih neposrednih poreza kojima bi inače mogla podlijevati zajednička poduzeća, njihova dobra, imovina i prihodi.
 6. Oslobođenje od svih carina i davanja s istovrsnim učinkom i od svih zabrana i ograničenja izvoza i uvoza, gospodarske ili fiskalne naravi, u odnosu na:
 - (a) znanstvenu i tehničku opremu, osim građevinskih materijala i opreme za administrativne svrhe;
 - (b) stvari koje su se proizvodile ili će se proizvoditi u zajedničkim poduzećima.
 7. Olakšice vezane za zamjenu valuta, predviđene u članku 182. stavku 6.
 8. Izuzeće od ograničenja ulaska i boravka za državljane država članica zaposlene u zajedničkim poduzećima te za njihove bračne drugove i uzdržavane članove njihovih obitelji.
-

PRILOG IV.

POPIS ROBE I PROIZVODA KOJI PODLIJEŽU ODREDBAMA POGLAVLJA 9. O ZAJEDNIČKOM NUKLEARNOM TRŽIŠTU**Popis A¹**

Uranijeve rude s masenim udjelom prirodnog uranija većim od 5 %.

Uranijev oksid s masenim udjelom prirodnog uranija većim od 5 %.

Uranijev oksid.

Anorganski spojevi prirodnog uranija, osim uranijeva oksida ili uranijeva heksafluorida.

Organski spojevi prirodnog uranija.

Sirovi ili prerađeni prirodni uranij.

Slitine koje sadržavaju plutonij.

Organski ili anorganski spojevi uranija obogaćenog organskim ili anorganskim spojevima ili uranijem-235.

Organski ili anorganski spojevi ili uranij-233.

Torij obogaćen uranijem-233.

Organski ili anorganski spojevi plutonija.

Uranij obogaćen plutonijem.

Uranij obogaćen uranijem-235.

Slitine koje sadržavaju uranij obogaćen uranijem-235 ili uranijem-233.

Plutonij.

Uranij-233.

Uranijev heksafluorid.

Monazit.

Torijeve rude s masenim udjelom torija većim od 20 %.

Urano-torianit s masenim udjelom torija većim od 20 %.

Sirovi ili prerađeni torij.

Torijev oksid.

Anorganski spojevi torija osim torijeva oksida.

Organski spojevi torija.

Popis A²

Deuterij i njegovi spojevi (uključujući tešku vodu) u kojima omjer broja atoma deuterija prema običnim vodikovim atomima prelazi 1: 5 000.

Teški parafin u kojem omjer broja atoma deuterija prema običnim vodikovim atomima prelazi 1: 5 000.

Mješavine i otopine u kojima omjer broja atoma deuterija prema običnim vodikovim atomima prelazi 1: 5 000.

Nuklearni reaktori.

Oprema za odvajanje izotopa uranija putem plinske difuzije ili drugim postupcima.

Oprema za proizvodnju deuterija, njegovih spojeva (uključujući tešku vodu) i njegovih derivata, mješavina i otopina koje sadržavaju deuterij u kojem omjer broja atoma deuterija prema običnim vodikovim atomima prelazi 1: 5 000:

- oprema na načelu elektrolize vode,
- oprema na načelu destilacije vode, tekućeg vodika itd.,
- oprema na načelu zamjene izotopa između vodikova sulfida i vode promjenom temperature,
- oprema na načelu drugih postupaka.

Oprema posebno projektirana za kemijsku obradu radioaktivnih materijala:

- oprema za separaciju ozračenog goriva:
 - kemijskom obradom (otapanje, taloženje, razmjena iona itd.),
 - fizikalnom obradom (frakcijska destilacija itd.),
- oprema za preradu otpada,
- oprema za reciklažu goriva.

Vozila posebno projektirana za prijevoz visokoradioaktivnih tvari:

- vagoni i vagoneti za prijevoz tračnicama svih veličina,
- motorni kamioni,
- motorizirana radna kolica (autokare) za utovar robe,
- prikolice i poluprikolice i ostala vozila bez vlastitog pogona.

Spremnici s olovnim štitom protiv zračenja za prijevoz ili skladištenje radioaktivnih materijala.

Umjetni radioaktivni izotopi i njihovi anorganski ili organski spojevi.

Mehaničke hvataljke na daljinsko upravljanje posebno projektirane za rukovanje visokoradioaktivnim tvarima:

- oprema za mehaničko rukovanje, nepokretna ili pokretna, kojom se ne može ručno upravljati.

Popis B

(unos izbrisan)

Rude litija i koncentрати.

Metali nuklearne kvalitete:

- sirovi berilij,
- sirovi bizmut,
- sirovi niobij (kolumbij),
- sirovi cirkonij (bez hafnija),
- sirovi litij,
- sirovi aluminij,
- sirovi kalcij,
- sirovi magnezij.

Borov trifluorid.

Anhidrirana fluorovodična kiselina.

Klorov trifluorid.

Bromov trifluorid.

Litijev hidroksid.

Litijev fluorid.

Litijev klorid.

Litijev hidrid.

Litijev karbonat.

Berilijev oksid nuklearne kvalitete.

Vatrostalne opeke ili berilijev oksid nuklearne kvalitete.

Ostali vatrostalni proizvodi berilijeva oksida nuklearne kvalitete.

Umjetni grafit u obliku blokova ili rešetaka u kojima je sadržaj bora manji ili jednak milijuntinki te u kojima je ukupan presjek mikroskopske termalne neutronske apsorpcije manji ili jednak 5 milibarna.

Umjetno separirani stabilni izotopi.

Elektromagnetski ionski separatori, uključujući spektrografe mase i spektrometre mase.

Simulatori reaktora (posebna analogna računala).

Mehanički manipulatori na daljinsko upravljanje:

— za ručnu uporabu (tj. kojima se ručno rukuje kao alatom).

Crpke za tekuće metale.

Visokovakuumske crpke.

Izmjenjivači topline posebno projektirani za nuklearne elektrane.

Uređaji za otkrivanje zračenja (i odgovarajući rezervni dijelovi) jedne od sljedećih vrsta, koji su posebno izrađeni ili prilagođeni za otkrivanje ili mjerenje nuklearnog zračenja, kao što su alfa-čestice i beta-čestice, gama-zrake, neutroni i protoni:

— cijevi Geigerova brojača i proporcionalnih brojača,

— uređaji za otkrivanje ili mjerenje s ugrađenom Geiger-Müllerovom cijevi ili cijevi proporcionalnih brojača,

— ionizacijske komore,

- instrumenti koji sadržavaju ionizacijske komore,
- oprema za otkrivanje ili mjerenje zračenja za istraživanje mineralnih ležišta i za nadzor reaktora, zraka, vode i tla,
- cijevi detektora neutrona koje upotrebljavaju bor, borov trifluorid, vodik ili fisibilni element,
- uređaji za otkrivanje ili mjerenje s ugrađenom cijevi detektora neutrona koja upotrebljava bor, borov trifluorid, vodik ili fisibilni element,
- scintilacijski kristali, ugrađeni ili u metalnom kućištu (kruti scintilatori),
- uređaji za otkrivanje ili mjerenje s ugrađenim tekućim, čvrstim ili plinovitim scintilatorom,
- pojačala posebno projektirana za nuklearna mjerenja, uključujući linearna pojačala, pretpojačala, distribuirana pojačala i analizatore veličine impulsa,
- uređaji za mjerenje koincidencije za uporabu s detektorima zračenja,
- elektroskopi i elektrometri, uključujući dozimetre (ali isključujući instrumente namijenjene za obučavanje, jednostavne elektroskope s metalnim listićem, dozimetre posebno namijenjene uporabi zajedno s medicinskim uređajem za rendgensko snimanje i elektrostatičke mjerne instrumente),
- uređaji koji mogu mjeriti struju manju od jednog pikoampera,
- fotomultiplikatorske cijevi s fotokatodom koja daje struju od najmanje 10 mikroampera po lumenu u kojima je prosječno pojačanje veće od 10^5 i bilo koje druge vrste električnih multiplikatora koje aktiviraju pozitivni ioni,
- dozimetri i elektronski integratori za otkrivanje zračenja.

Ciklotroni, Van de Graafovi ili Cockroft-Waltonovi elektrostatički generatori, linearni akceleratori i ostali uređaji sposobni predati energiju veću od 1 MeV nuklearnim česticama.

Magneti posebno projektirani i konstruirani za gore navedene uređaje i opremu (ciklotroni itd.).

Cijevi za ubrzavanje i fokusiranje one vrste koja se koristi kod masenih spektrometara i spektrografa.

Jaki elektronički izvori pozitivnih iona namijenjeni uporabi s čestičnim akceleratorima, masenim spektrometrima i sličnim uređajima.

Ravno proturadijacijsko staklo:

- lijevano ili valjano ravno staklo (uključujući žičano ili staklo sa zaštitnim slojem) u kvadratima ili pravokutnicima, izbrušeno ili polirano s jedne ili objiju strana, ali koje nije dalje obrađeno,
- lijevano ili valjano ravno staklo (izbrušeno, polirano ili nijedno od navedenog) izrezano u obliku koji nije kvadrat ili pravokutnik, ili lijevano ili obrađeno na neki drugi način (npr. koso izbrušeno ili gravirano),
- sigurnosno staklo od ojačana ili slojevita stakla, neovisno o tome je li oblikovano ili nije.

Hermetična odjeća koja daje zaštitu protiv zračenja ili radioaktivnog zagađenja načinjena od:

- plastike,
- gume,
- impregniranih ili slojevitih materijala:
 - za muškarce,
 - za žene.

Difenil (kada je zapravo aromatični ugljikovodik $C_6H_5C_6H_5$).

Terfenil.

PRILOG V.

INICIJALNI PROGRAM ZA ISTRAŽIVANJE I IZOBRAZBU IZ ČLANKA 215. OVOG UGOVORA

(stavljen izvan snage)

PROTOKOLI

PROTOKOL O ULOZI NACIONALNIH PARLAMENTATA U EUROPSKOJ UNIJI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI da je način na koji nacionalni parlamenti nadziru svoje vlade kad je riječ o aktivnostima Europske unije predmet ustavnog uređenja i prakse svake države članice,

ŽELEĆI potaknuti veću uključenost nacionalnih parlamenata u aktivnosti Europske unije i povećati njihovu sposobnost izražavanja svojih stavova o nacrtima zakonodavnih akata Europske unije i o drugim pitanjima koja za njih mogu biti od posebnog interesa,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

GLAVA I.

INFORMACIJE ZA NACIONALNE PARLAMENTE

Članak 1.

Dokumente o savjetovanju Komisije (zelene i bijele knjige i komunikacije) Komisija nakon objavljivanja izravno prosljeđuje nacionalnim parlamentima. Komisija prosljeđuje i godišnji zakonodavni program kao i svaki drugi instrument zakonodavnog planiranja ili politike nacionalnim parlamentima, i to istodobno kad i Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 2.

Nacrti zakonodavnih akata koji se šalju Europskom parlamentu i Vijeću prosljeđuju se nacionalnim parlamentima.

Za potrebe ovog Protokola „nacrt zakonodavnih akata” znači prijedloge Komisije, inicijative skupine država članica, inicijative Europskog parlamenta, zahtjeve Suda, preporuke Europske središnje banke i zahtjeve Europske investicijske banke, za donošenje zakonodavnog akta.

Komisija nacрте zakonodavnih akata koje je sama predložila prosljeđuje izravno nacionalnim parlamentima, i to istodobno kad i Europskom parlamentu i Vijeću.

Europski parlament nacрте zakonodavnih akata koje je sam predložio prosljeđuje izravno nacionalnim parlamentima.

Nacrte zakonodavnih akata koje je predložila skupina država članica, Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka Vijeće prosljeđuje nacionalnim parlamentima.

Članak 3.

Nacionalni parlamenti mogu predsjednicima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije uputiti obrazloženo mišljenje o tome poštuje li se u nacrtu zakonodavnog akta načelo supsidijarnosti, u skladu s postupkom utvrđenim Protokolom o primjeni načelâ supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Ako nacrt zakonodavnog akta predlaže skupina država članica, predsjednik Vijeća prosljeđuje obrazloženo mišljenje ili mišljenja vladama tih država članica.

Ako nacrt zakonodavnog akta predlaže Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka, predsjednik Vijeća prosljeđuje obrazloženo mišljenje ili mišljenja dotičnoj instituciji ili tijelu.

Članak 4.

Od trenutka kad je nacrt zakonodavnog akta dostupan nacionalnim parlamentima na službenim jezicima Unije do dana kad se stavlja na privremeni dnevni red Vijeća radi njegova donošenja ili usvajanja stajališta u okviru zakonodavnog postupka mora proći osam tjedana. Iznimke su moguće u žurnim slučajevima, a razlozi za žurnost navode se u aktu ili u stajalištu Vijeća. Osim u žurnim slučajevima za koja su navedeni valjani razlozi, o nacrtu zakonodavnog akta nije moguće postići dogovor tijekom tih osam tjedana. Osim u žurnim slučajevima za koja su navedeni valjani razlozi, između stavljanja nacrta zakonodavnog akta na privremeni dnevni red Vijeća i usvajanja stajališta mora proći deset dana.

Članak 5.

Dnevni redovi i rezultat sastanaka Vijeća, uključujući zapisnike sa sastanaka na kojima Vijeće razmatra nacрте zakonodavnih akata, dostavljaju se izravno nacionalnim parlamentima, istodobno kad i vladama država članica.

Članak 6.

Kada Europsko vijeće namjerava koristiti članak 48. stavak 7. prvi i drugi podstavak Ugovora o Europskoj uniji, nacionalni parlamenti obavješćuju se o inicijativi Europskog vijeća najmanje šest mjeseci prije donošenja bilo kakve odluke.

Članak 7.

Revizorski sud svoje godišnje izvješće prosljeđuje na znanje nacionalnim parlamentima istodobno kad i Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 8.

Kad nacionalni parlamentarni sustav nije jednodoman, primjenjuju se članci od 1. do 7. na sve domove od kojih se sastoji parlament.

GLAVA II.

MEĐUPARLAMENTARNA SURADNJA

Članak 9.

Europski parlament i nacionalni parlamenti zajedno utvrđuju organizaciju i promicanje učinkovite i redovite međuparlamentarne suradnje unutar Unije.

Članak 10.

Konferencija parlamentarnih odbora za poslove Unije može svaki doprinos koji smatra uputnim proslijediti na razmatranje Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji. Ta konferencija nadalje promiče razmjenu informacija i najbolje prakse između nacionalnih parlamenata i Europskog parlamenta, uključujući i njihove posebne odbore. Također može organizirati međuparlamentarne konferencije o posebnim temama, posebice kako bi se raspravljalo o pitanjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključujući zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku. Doprinosi s konferencije ne obvezuju nacionalne parlamente i ne dovode u pitanje njihova stajališta.

PROTOKOL O STATUTU SUDA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI utvrditi Statut Suda Europske unije predviđen člankom 281. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Sud Europske unije osnovan je i djeluje u skladu s odredbama Ugovorâ i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o EZAE-u) i ovog Statuta.

GLAVA I.

SUCI I NEZAVISNI ODVJETNICI

Članak 2.

Prije preuzimanja dužnosti svaki sudac pred Sudom koji zasjeda javno priseže da će svoje dužnosti obavljati nepristrano i savjesno te da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Članak 3.

Suci uživaju imunitet od sudskih postupaka. Nakon prestanka obnašanja dužnosti oni nastavljaju uživati imunitet u pogledu radnji koje su poduzeli u službenom svojstvu, uključujući izgovorene ili napisane riječi.

Sud može ukinuti imunitet zasjedajući u punom sastavu. Ako se odluka odnosi na člana Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Ako je sucu ukinut imunitet te je protiv njega pokrenut kazneni postupak, njemu se u bilo kojoj državi članici sudi samo pred sudom nadležnim za suđenje članovima najviših nacionalnih pravosudnih tijela.

Članci od 11. do 14. i članak 17. Protokola o povlasticama i imunitetima Europske unije primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnika i pomoćne izvjestitelje Suda Europske unije, ne dovodeći u pitanje odredbe, određene u prethodnim stavcima, koje se odnose na imunitet sudaca od pokretanja sudskog postupka.

Članak 4.

Suci ne smiju obnašati nikakvu političku ili upravnu funkciju.

Ne smiju se baviti nikakvim zanimanjem, ni plaćenim ni neplaćenim, osim ako to iznimno odobri Vijeće odlučujući običnom većinom.

Pri stupanju na dužnost, svečano se obvezuju da će tijekom i nakon prestanka obnašanja iste poštovati obveze koje iz nje proizlaze, osobito obvezu da će se nakon prestanka obnašanja dužnosti pri prihvaćanju određenih imenovanja ili pogodnosti ponašati pošteno i diskretno.

Sud odlukom rješava sve dvojbe o tom pitanju. Ako se odluka odnosi na člana Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Članak 5.

Osim redovitom zamjenom ili smrću, dužnosti suca prestaju i njegovom ostavkom.

Kada sudac podnosi ostavku, ona se u pisanom obliku upućuje predsjedniku Suda koji je prosljeđuje predsjedniku Vijeća. Nakon upućivanja potonje obavijesti mjesto suca postaje slobodno.

Osim u slučaju kada se primjenjuje članak 6., sudac ostaje na dužnosti sve dok njegov nasljednik ne stupi na dužnost.

Članak 6.

Sudac može biti razriješen dužnosti ili mu se može oduzeti pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice samo ako, prema jednoglasnom mišljenju sudaca i nezavisnih odvjetnika Suda, više ne ispunjava propisane uvjete ili obveze koje proizlaze iz njegove službe. Dotični sudac ne sudjeluje u toj raspravi. Ako je dotična osoba član Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Tajnik Suda dostavlja odluku Suda predsjedniku Europskog parlamenta i predsjedniku Komisije te o njoj obavještava predsjednika Vijeća.

U slučaju odluke o razrješenju suca, mjesto suca postaje slobodno nakon upućivanja obavijesti predsjedniku Vijeća.

Članak 7.

Sudac koji zamjenjuje člana Suda čija dužnost nije istekla imenuje se za preostalo vrijeme trajanja dužnosti svojeg prethodnika.

Članak 8.

Odredbe članaka od 2. do 7. primjenjuju se na nezavisne odvjetnike.

GLAVA II.

ORGANIZACIJA SUDA

Članak 9.

Kada se svake tri godine provodi djelomična zamjena sudaca, zamjenjuje se polovica sudaca. Ako je broj sudaca neparan, broj sudaca koji se zamjenjuju jest naizmjenično prvi broj iznad polovice broja sudaca, a zatim prvi broj ispod polovice broja sudaca.

Prvi stavak primjenjuje se i kada se svake tri godine provodi djelomična zamjena nezavisnih odvjetnika.

Članak 9.a

Suci iz vlastitih redova biraju predsjednika i potpredsjednika Suda na razdoblje od tri godine. Oni mogu ponovno biti izabrani.

Potpredsjednik pomaže predsjedniku u skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku. On zamjenjuje predsjednika u slučaju njegove spriječenosti ili kada je mjesto predsjednika upražnjeno.

Članak 10.

Tajnik Suda priseže pred Sudom da će svoje dužnosti obavljati nepristrano i savjesno te da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Članak 11.

Sud u slučajevima spriječenosti tajnika organizira njegovu zamjenu.

Članak 12.

Sudu se dodjeljuju dužnosnici i ostali službenici koji omogućuju njegov rad. Oni su odgovorni tajniku koji je podređen predsjedniku.

Članak 13.

Europski parlament i Vijeće mogu, odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom, na zahtjev Suda, osigurati imenovanje pomoćnih izvjestitelja i utvrditi pravila koja uređuju njihovu službu. Prema uvjetima utvrđenim poslovnikom, od pomoćnih se izvjestitelja može zahtijevati da sudjeluju u pripremnim radnjama u predmetima pred Sudom te da surađuju sa sucem izvjestiteljem.

Pomoćne izvjestitelje imenuje Vijeće odlučujući običnom većinom. Biraju se među osobama čija je neovisnost neupitna i koje imaju potrebne pravne kvalifikacije. Pred Sudom polažu prisegu da će svoje dužnosti obavljati nepristrano i savjesno te da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Članak 14.

Suci, nezavisni odvjetnici i tajnik Suda obvezni su boraviti u mjestu u kojem Sud ima svoje sjedište.

Članak 15.

Sud zasjeda stalno. Trajanje sudskih praznika određuje Sud uzimajući u obzir potrebe svojeg poslovanja.

Članak 16.

Sud osniva sudska vijeća koja su sastavljena od tri i pet sudaca. Predsjednike sudskih vijeća biraju suci iz vlastitih redova. Predsjednici sudskih vijeća od pet članova biraju se na razdoblje od tri godine. Mogu biti ponovno izabrani samo jednom.

Veliko vijeće sastoji se od 15 sudaca. Njime predsjedava predsjednik Suda. Članovi velikog vijeća su i potpredsjednik Suda te, u skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku, tri predsjednika sudskih vijeća od pet sudaca i drugi suci.

Sud zasjeda u velikom vijeću kada to zatraži država članica ili institucija Unije kao stranka u postupku.

Sud zasjeda u punom sastavu kada su mu predmeti upućeni temeljem članka 228. stavka 2., članka 245. stavka 2., članka 247. ili članka 286. stavka 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Osim toga, kada smatra da je predmet koji mu je upućen od iznimna značaja, Sud može odlučiti, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, predmet uputiti Sudu u punom sastavu.

Članak 17.

Odluke Suda valjane su samo ako u vijećanju sudjeluje neparan broj njegovih članova.

Odluke sudskih vijeća od tri ili pet sudaca valjane su samo ako ih donese troje sudaca.

Odluke velikog vijeća valjane su samo ako je nazočno 11 sudaca.

Odluke punog sastava valjane su samo ako je nazočno 17 sudaca.

U slučaju spriječenosti suca jednog sudskog vijeća, može se pozvati suca drugog sudskog vijeća u skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Članak 18.

Suci i nezavisni odvjetnici ne mogu sudjelovati u odlučivanju u bilo kojem predmetu u kojem su prethodno sudjelovali kao zastupnici, savjetnici ili odvjetnici jedne od stranaka ili o kojem su bili pozvani očitovati se u svojstvu člana suda, istražnog povjerenstva ili u nekom drugom svojstvu.

Ako zbog nekog posebnog razloga sudac ili nezavisni odvjetnik smatra da ne može sudjelovati u donošenju odluke ili razmatranju određenog predmeta, o tome obavješćuje predsjednika. Ako zbog nekog posebnog razloga predsjednik smatra da sudac ili nezavisni odvjetnik ne smiju sudjelovati u postupku ili odlučivanju u određenom predmetu, o tome ih obavješćuje.

Sve poteškoće koje proizlaze iz primjene ovog članka rješavaju se odlukom Suda.

Stranka ne može zahtijevati izmjenu sastava Suda ili jednog od njegovih sudskih vijeća na temelju državljanstva suca ili zato što u Sudu ili sudskom vijeću nema suca istog državljanstva kao ta stranka.

GLAVA III.

POSTUPAK PRED SUDOM

Članak 19.

Države članice i institucije Unije pred Sudom zastupa zastupnik, koji se imenuje za svaki pojedinačni predmet; zastupniku može pomagati savjetnik ili pravnik.

Države koje su stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, a nisu države članice, i u tom Sporazumu navedeno nadzorno tijelo EFTA-e zastupane su na isti način.

Ostale stranke mora zastupati pravnik.

Samo pravnik koji je ovlašten zastupati pred sudom države članice ili druge države koja je stranka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru može pred Sudom nastupiti kao zastupnik ili savjetnik neke stranke.

Takvi zastupnici, savjetnici i pravnici, u nastupu pred Sudom, uživaju prava i imunitete potrebne za neovisno obnašanje svojih dužnosti, prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

U odnosu na takve savjetnike i pravnike koji nastupaju pred Sudom, Sud ima ovlasti uobičajeno dodijeljene sudovima prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Sveučilišni profesori koji su državljani država članica, čiji im zakoni daju pravo nastupanja pred sudom, uživaju pred Sudom ista prava koja su ovim člankom priznata pravnicima.

Članak 20.

Postupak pred Sudom sastoji se od dva dijela: pisanog i usmenog.

Pisani dio postupka sastoji se od dostave tužba, podnesaka, odgovora na tužbu i očitovanja, te od eventualnih replika, kao i svih isprava i dokumenata koji ih potkrepljuju, ili njihovih ovjerenih preslika, strankama i institucijama Unije čije su odluke predmetom postupka.

Dostavu obavlja tajnik redosljedom i u rokovima utvrđenima u poslovniku.

Usmeni dio postupka sastoji se od saslušanja, od strane Suda, zastupnika, savjetnika i pravnika te prijedloga odluka nezavisnog odvjetnika kao i, prema potrebi, od saslušanja svjedoka i stručnjaka.

Ako Sud smatra da se u predmetu ne javlja nikakvo novo pravno pitanje, može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti da će rješavati predmet bez prijedloga odluke nezavisnog odvjetnika.

Članak 21.

Postupak pred Sudom pokreće se pisanom tužbom upućenom tajniku. Tužba sadržava ime i stalnu adresu podnositelja, položaj potpisnika, ime stranke ili imena stranaka protiv koje se podnosi tužba, predmet spora, tužbeni zahtjev i kratak opis razloga na kojima se temelji tužba.

Tužbi mora biti priložen, kada je to prikladno, akt čije se poništenje zahtijeva ili, u okolnostima iz članka 265. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, isprava kojom se dokazuje datum poziva predviđenog u tim člancima. Ako navedeni dokumenti nisu priloženi tužbi, tajnik poziva zainteresiranu stranku da ih dostavi u razumnom roku, ali u tom slučaju prava stranke ne prestaju čak i ako se navedeni dokumenti dostave nakon isteka roka određenog za pokretanje postupka.

Članak 22.

U slučajevima uređenima člankom 18. Ugovora o EZAE-u, postupak pred Sudom pokreće se žalbom upućenom tajniku. Žalba sadržava ime i stalnu adresu podnositelja, položaj potpisnika, naznaku odluke protiv koje se podnosi žalba, imena protivnih stranaka, predmet spora, žalbeni prijedlog i kratak opis razloga na kojima se temelji žalba.

Žalbi mora biti priložena ovjerena preslika odluke Arbitražnog odbora koja se pobija.

Ako Sud odbije žalbu, odluka Arbitražnog odbora postaje konačna.

Ako Sud poništi odluku Arbitražnog odbora, postupak se, kada je to potrebno, na inicijativu jedne od stranaka u postupku može ponoviti pred Arbitražnim odborom. Arbitražni odbor vezan je odlukama Suda o pravnim pitanjima.

Članak 23.

U slučajevima iz članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, sud države članice koji suspendira postupak i uputi predmet Sudu obavješćuje Sud o svojoj odluci. Tajnik Suda o navedenoj odluci obavješćuje stranke, države članice i Komisiju, kao i institucije, tijela, ured ili agenciju koja je donijela akt čija je valjanost ili tumačenje predmet spora, te Europski parlament i Vijeće ako su akt čija je valjanost ili tumačenje predmetom spora zajednički donijele te dvije institucije.

U roku od dva mjeseca od takve obavijesti stranke, države članice, Komisija i, kada je to prikladno, institucija, tijelo, ured ili agencija koja je donijela akt čija je valjanost odnosno tumačenje predmet spora imaju pravo podnositi Sudu podneske ili pisana očitovanja.

U slučajevima iz članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tajnik Suda o odluci nacionalnog suda obavješćuje i države stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru koje nisu države članice i u tom Sporazumu navedeno nadzorno tijelo EFTA-e, koji mogu u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti Sudu dostaviti podneske ili pisana očitovanja, kada se odluka odnosi na jedno od područja primjene tog Sporazuma.

Ako je sporazumom o određenom predmetu sklopljenim između Vijeća i jedne ili više država nečlanica predviđeno da te države imaju pravo podnošenja podnesaka ili pisanih očitovanja, u slučajevima kada sud države članice uputi Sudu prethodno pitanje obuhvaćeno područjem primjene sporazuma, dotične države nečlanice se također obavještava o odluci nacionalnog suda koja sadrži to pitanje. U roku dva mjeseca od takve obavijesti te države mogu Sudu podnijeti podneske ili pisana očitovanja.

Članak 23.a (*)

Poslovníkom se može predvidjeti ubrzani postupak, te hitni postupak za upućena prethodna pitanja koja se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde.

Tim se postupcima, u pogledu podnošenja podnesaka ili pisanih očitovanja, mogu odrediti kraću rokovi od onih predviđenih člankom 23. te se, odstupajući od članka 20. četvrtog stavka, može predvidjeti rješavanje predmeta i bez prijedloga odluke nezavisnog odvjetnika.

(*) Članak umetnut Odlukom 2008/79/EZ, Euratom (SL L 24 od 29. siječnja 2008., str. 42.).

Nadalje, u okviru hitnog postupka može se predvidjeti uži krug stranaka i ostalih zainteresiranih osoba od onog iz članka 23. ovlaštenih za podnošenje podnesaka ili pisanih očitovanja te, u slučaju krajnje hitnosti, izostavljanje pisanog dijela postupka.

Članak 24.

Sud može zahtijevati od stranaka da dostave sve dokumente i podatke koje Sud smatra potrebnima. U slučaju odbijanja, sastavlja se službena zabilješka.

Sud također može zahtijevati od država članica i institucija, tijela, ureda ili agencija koje nisu stranke u postupku da dostave sve podatke koje Sud smatra potrebnima za postupak.

Članak 25.

Sud u svako doba može povjeriti bilo kojem pojedincu, tijelu, vlasti, odboru ili drugoj organizaciji koju izabere zadaću davanja stručnog mišljenja.

Članak 26.

Svjedoci se mogu saslušati prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Članak 27.

U odnosu na svjedoke koji se ne odazovu sudskom pozivu, Sud ima ovlasti koje su općenito u takvim slučajevima dodijeljene sudovima te može izreći novčane kazne prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Članak 28.

Svjedoci i stručnjaci mogu se saslušati pod prisegom danom u obliku utvrđenom u poslovniku ili na način utvrđen pravom zemlje svjedoka ili stručnjaka.

Članak 29.

Sud može naložiti saslušanje svjedoka ili stručnjaka pred pravosudnim tijelom njegova stalnog boravišta.

Nalog se šalje na provedbu nadležnom pravosudnom tijelu prema uvjetima utvrđenima u poslovniku. Dokumenti sastavljeni u skladu sa zamolnicom vraćaju se Sudu pod istim uvjetima.

Sud snosi troškove, ne dovodeći u pitanje njegovo pravo da, kada je to prikladno, naloži strankama njihovo plaćanje.

Članak 30.

Prema svakom kršenju prisege svjedoka ili stručnjaka država članica postupa na isti način kao da je povreda počinjena pred jednim od njezinih sudova nadležnih u građanskim stvarima. Po prijavi Suda dotična država članica pokreće postupak protiv počinitelja povrede pred svojim nadležnim sudom.

Članak 31.

Rasprava je javna, osim ako Sud, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka, zbog ozbiljnih razloga odluči drukčije.

Članak 32.

Tijekom rasprave Sud može ispitati stručnjake, svjedoke i same stranke. Stranke se, međutim, mogu obraćati Sudu samo putem svojih zastupnika.

Članak 33.

O svakoj se raspravi sastavlja zapisnik koji potpisuju predsjednik i tajnik.

Članak 34.

Popis rasprava utvrđuje predsjednik.

Članak 35.

Vijećanje je Suda tajno i ostaje tajno.

Članak 36.

Presude moraju imati obrazloženje. Sadržavaju imena sudaca koji su sudjelovali u vijećanju.

Članak 37.

Presude potpisuju predsjednik i tajnik Suda. One se javno čitaju.

Članak 38.

Sud odlučuje o troškovima.

Članak 39.

Predsjednik Suda može u skraćenom postupku, koji se može, u mjeri u kojoj je to potrebno, razlikovati od nekih pravila sadržanih u ovom Statutu i koji se utvrđuje u poslovniku, odlučiti o prijedlozima za suspenziju primjene, kako je predviđeno u članku 278. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članku 157. Ugovora o EZAE-u, ili za određivanje privremenih mjera sukladno članku 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ili za suspenziju izvršenja sukladno članku 299. četvrtom stavku Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članku 164. trećem stavku Ugovora o EZAE-u.

Ovlasti iz prvog stavka može, prema uvjetima utvrđenima u poslovniku, izvršavati potpredsjednik Suda.

U slučaju spriječenosti predsjednika i potpredsjednika, zamjenjuje ih drugi sudac prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Odluka predsjednika ili suca koji ga zamjenjuje privremena je i ni na koji način ne utječe na odluku Suda o glavnoj stvari.

Članak 40.

Države članice i institucije Unije mogu se uključiti u postupak pred Sudom.

Isto pravo imaju tijela, uredi i agencije Unije te svaka druga osoba koja dokaže svoj pravni interes za ishod postupka pred Sudom. Fizičke ili pravne osobe ne mogu se uključiti u postupke među državama članicama, među institucijama Unije ili između država članica i institucija Unije.

Ne dovodeći u pitanje drugi stavak, države članice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru koje nisu države članice te u tom Sporazumu navedeno nadzorno tijelo EFTA-e, mogu se uključiti u postupke pred Sudom u kojima je u pitanju jedno od područja primjene tog Sporazuma.

Prijedlog za uključenje u postupak ograničen je na potporu tužbenog zahtjeva jedne od stranaka.

Članak 41.

Ako tužena stranka, nakon što je uredno pozvana, ne podnese pisani odgovor na tužbu, protiv te stranke donosi se presuda zbog ogluhe. Takvoj presudi može se prigovoriti u roku od mjesec dana od njezine dostave. Prigovaranje ne suspendira izvršenje presude zbog ogluhe, osim ako Sud odluči drukčije.

Članak 42.

Države članice, institucije, tijela, uredi ili agencije Unije i sve druge fizičke ili pravne osobe mogu u slučajevima i prema uvjetima određenima poslovnikom pokrenuti postupak treće strane radi osporavanja presude donesene bez njihovog sudjelovanja kada presuda štetno utječe na njihova prava.

Članak 43.

Ako je smisao ili doseg presude nejasan, Sud daje njezino tumačenje na prijedlog bilo koje stranke ili institucije Unije koja za to dokaže svoj pravni interes.

Članak 44.

Prijedlog za ponavljanje postupka može se podnijeti Sudu samo ako se sazna za činjenicu odlučujuće naravi, koja u vrijeme donošenja presude nije bila poznata ni Sudu ni stranci koja traži ponavljanje postupka.

Ponavljanje postupka pokreće se odlukom Suda u kojoj se izrijeком utvrđuje postojanje nove činjenice, priznaje joj se karakter činjenice podobne za pokretanje ponavljanja postupka te se prijedlog proglašava dopuštenim po toj osnovi.

Prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti nakon proteka roka od 10 godina od dana presude.

Članak 45.

Poslovnikom se utvrđuju rokovi, koji uzimaju u obzir udaljenosti.

Istek roka nema štetan utjecaj na prava zainteresirane stranke ako ona dokaže postojanje nepredvidivih okolnosti ili više sile.

Članak 46.

Postupci protiv Unije u predmetima koji potječu iz izvanugovorne odgovornosti ne mogu se pokrenuti nakon proteka roka od pet godina od nastanka događaja koji je povod pokretanju postupka. Rok zastare prekida se pokretanjem postupka pred Sudom ili ako je prije pokretanja tog postupka oštećena strana podnijela zahtjev nadležnoj instituciji Unije. U potonjem slučaju postupak se mora pokrenuti u roku od dva mjeseca predviđenom u članku 230. Ugovora o funkcioniranju Europske unije; kada je to prikladno, primjenjuju se odredbe članka 232. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Ovaj se članak primjenjuje i na postupke protiv Europske središnje banke u pogledu izvanugovorne odgovornosti.

GLAVA IV.

OPĆI SUD

Članak 47.

Članak 9. prvi stavak, članak 9.a, članci 14. i 15., članak 17. prvi, drugi, četvrti i peti stavak i članak 18. primjenjuju se na Opći sud i njegove članove.

Članak 3. četvrti stavak i članci 10., 11. i 14. primjenjuju se *mutatis mutandis* na tajnika Općeg suda.

Članak 48.

Opći sud sastoji se od:

- (a) 40 sudaca od 25. prosinca 2015.;
- (b) 47 sudaca od 1. rujna 2016.;
- (c) dvaju sudaca po državi članici od 1. rujna 2019.

Članak 49.

Članove Općeg suda može se pozvati da obavljaju zadaće nezavisnog odvjetnika.

Dužnost je nezavisnog odvjetnika, djelujući posve nepristrano i neovisno, javno iznositi obrazložene prijedloge odluka u određenim predmetima koji su upućeni Općem sudu kako bi Općem sudu pomogao u obavljanju njegove zadaće.

Kriteriji za odabiranje takvih predmeta, kao i postupci za određivanje nezavisnih odvjetnika utvrđuju se u poslovniku Općeg suda.

Član koji je pozvan obavljati zadaće nezavisnog odvjetnika u određenom predmetu ne smije sudjelovati pri odlučivanju u tom predmetu.

Članak 50.

Opći sud zasjeda u sudskim vijećima od tri ili pet sudaca. Predsjednike sudskih vijeća biraju suci iz vlastitih redova. Predsjednici sudskih vijeća od pet sudaca biraju se na razdoblje od tri godine. Mogu biti ponovno izabrani jednom.

Sastav sudskih vijeća i dodjeljivanje predmeta tim sudskim vijećima uređuje se poslovnikom. U određenim slučajevima uređenima poslovnikom, Opći sud može zasjedati u punom sastavu ili kao sudac pojedinac.

Poslovnikom se može predvidjeti i da Opći sud zasjeda u sastavu velikog vijeća u slučajevima i pod uvjetima koji su utvrđeni u poslovniku.

Članak 51.

Odstupajući od pravila utvrđenog u članku 256. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Sud zadržava nadležnost u postupcima iz članka 263. i 265. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kada ih države članice pokreću protiv:

- (a) akta ili propuštanja djelovanja Europskoga parlamenta ili Vijeća, ili obje spomenute institucije kad odlučuju zajednički, osim:
- odluka koje donosi Vijeće na temelju članka 108. stavka 2. trećeg podstavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
 - akata Vijeća donesenih na temelju uredbe Vijeća o mjerama za zaštitu trgovine u smislu članka 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
 - akata Vijeća kojima Vijeće izvršava provedbene ovlasti u skladu s člankom 291. drugim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije;

(b) akta ili propuštanja djelovanja Komisije na temelju članka 331. prvog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Sud zadržava nadležnost i za postupke iz istih članaka kada ih pokreće pojedina institucija Unije protiv akta ili propuštanja djelovanja Europskoga parlamenta, Vijeća, ili obiju tih institucija kada odlučuju zajednički, ili Komisije, ili kad institucija Unije pokreće postupak protiv akta ili propuštanja djelovanja Europske središnje banke.

Članak 52.

Predsjednik Suda i predsjednik Općeg suda zajedničkom suglasnošću određuju uvjete pod kojima dužnosnici i ostali službenici dodijeljeni Sudu pružaju usluge Općem sudu kako bi se omogućilo njegovo djelovanje. Određeni dužnosnici ili ostali službenici odgovorni su tajniku Općeg suda koji je podređen predsjedniku Općeg suda.

Članak 53.

Postupak pred Općim sudom uređen je glavom III.

U poslovniku Općeg suda se, u mjeri u kojoj je to potrebno, utvrđuju daljnje i detaljnije odredbe u pogledu tog postupka. Poslovnik može odstupati od članka 40. četvrtog stavka i članka 41. kako bi se uzelo u obzir posebnosti sporova u području intelektualnog vlasništva.

Neovisno o članku 20. četvrtom stavku, nezavisni odvjetnik može svoje obrazložene prijedloge odluka dati u pisanom obliku.

Članak 54.

Ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Općem sudu, greškom podnesen tajniku Suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Općeg suda; jednako tako, ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Sudu, greškom podnesen tajniku Općeg suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Suda.

Ako Opći sud utvrdi da nije nadležan provoditi postupak i odlučivati u predmetu koji je u nadležnosti Suda, upućuje taj predmet Sudu; ako Sud utvrdi da neki predmet pripada u nadležnost Općeg suda, upućuje taj predmet Općem sudu, koji se tada ne smije oglasiti nenadležnim.

Ako su pred Sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim predmetom spora, istim pitanjem tumačenja ili u kojima se ispituje valjanost istog akta, Opći sud može nakon saslušanja stranaka suspendirati postupak koji je pred njime u tijeku dok Sud ne donese presudu ili, u slučaju da je postupak pokrenut prema članku 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, može se oglasiti nenadležnim kako bi Sudu omogućio odlučivanje u postupcima. U istim okolnostima, Sud također može odlučiti suspendirati postupak koji je pred njime u tijeku; u tom se slučaju postupak pred Općim sudom nastavlja.

Ako neka država članica i institucija Unije pobijaju isti akt, Opći sud oglašava se nenadležnim tako da Sudu može odlučiti o tim prijedlozima.

Članak 55.

Tajnik Općeg suda dostavlja svim strankama te svim državama članicama i institucijama Unije, čak i ako se one nisu uključile u postupak pred Općim sudom, konačne odluke Općeg suda, djelomične odluke o meritornim pitanjima te odluke o postupovnim pitanjima glede prigovora nenadležnosti ili nedopuštenosti.

Članak 56.

Protiv konačnih odluka Općeg suda i protiv njegovih djelomičnih odluka o meritornim pitanjima te odluka o postupovnim pitanjima glede prigovora nenadležnosti ili nedopuštenosti može se podnijeti žalba Sudu u roku od dva mjeseca od dostave pobijane odluke.

Takvu žalbu može podnijeti bilo koja stranka koja nije uspjela sa svojim zahtjevom u cijelosti ili djelomično. Stranke koje su se uključile u postupak, a koje nisu države članice i institucije Unije, mogu podnijeti takvu žalbu samo ako se odluka Općeg suda na njih neposredno odnosi.

Osim u predmetima koji se odnose na sporove između Unije i njezinih službenika, žalbu mogu podnijeti i države članice i institucije Unije koje se nisu uključile u postupak pred Općim sudom. U tom slučaju te države članice i institucije imaju jednak položaj kao i države članice ili institucije koje su se uključile u postupak u prvom stupnju.

Članak 57.

Ako je Opći sud odbio prijedlog za uključenje u postupak, podnositelj prijedloga može u roku od dva tjedna od dostave odluke kojom se odbija njegov prijedlog podnijeti žalbu Sudu.

Protiv svih odluka Općeg suda donesenih na temelju članka 278., članka 279. ili članka 299. četvrtog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ili na temelju članka 157. ili članka 164. trećeg stavka Ugovora o EZAE-u, stranke u postupku mogu u roku od dva mjeseca od njihove dostave podnijeti žalbu Sudu.

Povodom žalbe iz prva dva stavka ovog članka provodi se postupak i odlučuje se u skladu s postupkom iz članka 39.

Članak 58.

Žalba podnesena Sudu ograničena je na pitanja prava. Može se podnijeti zbog nenadležnosti Općeg suda, zbog povrede postupka kojom se povređuju interesi podnositelja žalbe te zbog povrede prava Unije od strane Općeg suda.

Žalba samo protiv odluke o naknadi troškova ili o njihovoj visini nije dopuštena.

Članak 59.

Ako se protiv odluke Općeg suda podnese žalba, postupak se pred Sudom sastoji od pisanog i usmenog dijela. U skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku, Sud može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika i stranke, donijeti odluku bez provođenja usmenog postupka.

Članak 60.

Ne dovodeći u pitanje članke 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članke 157. Ugovora o EZAE-u, žalba nema suspenzivni učinak.

Odstupajući od članka 280. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, odluke Općeg suda kojima se uredba proglašava ništavom stupaju na snagu tek istekom roka iz članka 56. prvog stavka ovog Statuta ili, ako je u tom roku podnesena žalba, od dana njezina odbijanja; međutim, ne dovodeći pritom u pitanje pravo stranke da od Suda zatraži, u skladu s člancima 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članku 157. Ugovora o EZAE-u, suspenziju učinaka uredbe koja je proglašena ništavom ili određivanje druge privremene mjere.

Članak 61.

Ako je žalba osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta ili može vratiti predmet na odlučivanje Općem sudu.

U slučaju vraćanja predmeta Općem sudu taj je sud vezan odlukom Suda glede pravnih pitanja.

Ako je žalba koju je podnijela država članica ili institucija Unije, koja se nije uključila u postupak pred Općim sudom, osnovana, Sud može, ako to smatra potrebnim, navesti koji se učinci ukinute odluke Općeg suda imaju smatrati konačnima za stranke u sporu.

Članak 62.

Ako u slučajevima predviđenima u članku 256. stavcima 2. i 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije prvi nezavisni odvjetnik smatra da je ozbiljno ugroženo jedinstvo ili dosljednost prava Unije, može predložiti Sudu da ispita odluku Općeg suda.

Prijedlog se mora podnijeti u roku od mjesec dana od objave odluke Općeg suda. Sud odlučuje u roku od mjesec dana od primitka prijedloga prvog nezavisnog odvjetnika treba li odluku ispitati ili ne.

Članak 62.a

Sud donosi odluku o pitanjima koja podliježu postupku preispitivanja u hitnom postupku, na temelju spisa koji mu je prosljedio Opći sud.

Stranke iz postupka pred Općim sudom iz članka 23. ovog Statuta, u slučajevima iz članka 256. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ovlaštene su podnositi podneske ili pisana očitovanja Sudu o pitanjima koja podliježu postupku preispitivanja u za to predviđenom razdoblju.

Sud može pokrenuti usmeni postupak prije donošenja odluke.

Članak 62.b

U slučajevima predviđenim u članku 256. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ne dovodeći u pitanje članke 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, prijedlozi za preispitivanje i odluke da se pokrene postupak preispitivanja nemaju suspenzivni učinak. Ako Sud utvrdi da odluka Općeg suda utječe na jedinstvo ili dosljednost prava Unije, predmet vraća Općem sudu koji je obvezan poštovati odluke Suda o pitanjima prava; Sud može navesti koji se učinci odluke Općeg suda imaju smatrati konačnima za stranke u sporu. Ako, međutim, uzimajući u obzir rezultat preispitivanja, ishod postupka proizađe iz činjeničnog stanja na kojem se temelji odluka Općeg suda, Sud donosi konačnu odluku.

U slučajevima iz članka 256. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u nedostatku prijedloga za preispitivanje ili odluke o pokretanju postupaka preispitivanja, odluke koje Opći sud donosi o pitanjima koja su mu podnesena proizvode učinke nakon isteka razdoblja koji su u tu svrhu propisani u drugom stavku članka 62. Ako se pokrene postupak preispitivanja, odluke koje podliježu postupku preispitivanja proizvode učinke nakon obavljenog postupka, osim ako Sud odluči drukčije. Ako Sud utvrdi da odluka Općeg suda utječe na jedinstvo ili dosljednost prava Unije, odluka Suda o pitanju koje podliježe postupku preispitivanja zamjenjuje odluku Općeg suda.

GLAVA IV.a

SPECIJALIZIRANI SUDOVI

Članak 62.c

Odredbe o nadležnosti, sastavu, organizaciji i postupku specijaliziranih sudova osnovanih na temelju članka 257 Ugovora o funkcioniranju Europske unije utvrđene su u Prilogu ovom Statutu.

Europski parlament i Vijeće, odlučujući u skladu s člankom 257. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, mogu dodijeliti privremene suce specijaliziranim sudovima radi nadomještanja odsutnih sudaca koji, iako se ne smatraju u potpunosti onesposobljenima, ne mogu sudjelovati u rješavanju predmeta na dulje vrijeme. U tom slučaju Europski parlament i Vijeće utvrđuju uvjete u skladu s kojima se imenuju privremeni suci, njihova prava i dužnosti, detaljna pravila kojima se uređuje izvršavanje njihovih dužnosti te okolnosti u kojima prestaju izvršavati te dužnosti.

GLAVA V.

ZAVRŠNE ODREDBE*Članak 63.*

Poslovnici Suda i Općeg suda sadrže sve odredbe koje su potrebne za primjenu i, ako je potrebno, dopunu ovog Statuta.

Članak 64.

Pravila koja uređuju pitanje jezika koji se primjenjuju na Sudu Europske unije utvrđuju se uredbom koju Vijeće donosi odlučujući jednoglasno. Ta se uredba donosi na zahtjev Suda i nakon savjetovanja s Komisijom i Europskim parlamentom ili na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja sa Sudom i Europskim parlamentom.

Odredbe poslovnika Suda i poslovnika Općeg suda koje se odnose na uređivanje pitanja jezika vrijede sve dok se ne utvrde pravila. Odstupajući od članaka 253. i 254. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te se odredbe mogu izmijeniti ili staviti izvan snage samo na temelju jednoglasne suglasnosti Vijeća.

PRILOG I.

SLUŽBENIČKI SUD EUROPSKE UNIJE

Članak 1.

Službenički sud Europske unije (dalje u tekstu „Službenički sud”) nadležan je u prvom stupnju za rješavanje sporova između Unije i njezinih službenika na temelju članka 270. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uključujući sporove između svih tijela ili agencija i njihovih službenika, za koje je nadležnost dodijeljena Sudu Europske unije.

Članak 2.

1. Službenički sud sastoji se od sedam sudaca. Na zahtjev Suda Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, povećati broj sudaca.

Suci se imenuju na razdoblje od šest godina. Suci kojima je istekla dužnost mogu biti ponovno imenovani.

Svako slobodno mjesto popunjava se novim imenovanjem suca na razdoblje od šest godina.

2. Osim sudaca navedenih u stavku 1. prvom podstavku, imenuju se privremeni suci radi nadomještanja odsutnih sudaca koji, iako se ne smatraju u potpunosti onesposobljenima, ne mogu sudjelovati u rješavanju predmeta na dulje vrijeme.

Članak 3.

1. Suce imenuje Vijeće, odlučujući u skladu s člankom 257. četvrtim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije, nakon savjetovanja s odborom predviđenim ovim člankom. Pri imenovanju sudaca Vijeće osigurava ujednačen sastav Službeničkog suda na što široj zemljopisnoj osnovi između državljana država članica i u odnosu na zastupljene nacionalne pravne sustave.

2. Svaki građanin Unije koji ispunjava uvjete iz članka 257. četvrtog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije može podnijeti prijavu za kandidaturu. Vijeće, odlučujući na preporuku Suda, određuje uvjete i postupke o podnošenju i obradi prijave kandidatura.

3. Uspostavlja se odbor koji se sastoji od sedam osoba izabranih iz redova bivših članova Suda i Općeg suda te odvjetnika priznate stručnosti. O članstvu u odboru i pravilima za njegovo djelovanje odlučuje Vijeće na preporuku predsjednika Suda.

4. Odbor daje mišljenje o prikladnosti kandidata za obnašanje dužnosti suca Službeničkog suda. Odbor svom mišljenju prilaže popis kandidata s najprikladnijim visokim stupnjem iskustva. Takav popis mora sadržavati imena barem dvostruko više kandidata u odnosu na broj sudaca koje Vijeće treba imenovati.

Članak 4.

1. Suci iz vlastitih redova imenuju predsjednika Službeničkog suda na razdoblje od tri godine. On može biti ponovno izabran.

2. Službenički sud zasjeda u sudskim vijećima od tri suca. U određenim slučajevima uređenim poslovníkom, Službenički sud može zasjedati u punom sastavu ili u sudskom vijeću od pet sudaca ili kao sudac pojedinac.

3. Predsjednik Službeničkog suda predsjedava punim sastavom i sudskim vijećem od pet sudaca. Predsjednici sudskih vijeća od tri suca određuju se na način predviđen u stavku 1. Ako je predsjedniku Službeničkog suda dodijeljeno sudsko vijeće od tri suca, tada on njime predsjedava.

4. Nadležnost i kvorum za puni sastav kao i za sastav sudskih vijeća te dodjeljivanje predmeta tim sudskim vijećima uređuje se poslovníkom.

Članak 5.

Članci od 2. do 6., 14., 15., članak 17. prvi drugi i peti stavak te članak 18. Statuta Suda primjenjuju se na Službenički sud i njegove članove.

Prisega iz članka 2. Statuta daje se pred Sudom, a odluke iz članka 3., 4. i 6. Statuta Sud donosi nakon savjetovanja sa Službeničkim sudom.

Članak 6.

1. Službenički sud podupiru odjeli Suda i Općeg suda. Predsjednik Suda ili, u odgovarajućim slučajevima, predsjednik Općeg suda određuju u suglasnosti s predsjednikom Službeničkog suda uvjete pod kojima dužnosnici i ostali službenici dodijeljeni Sudu i Općem sudu pružaju usluge Službeničkom sudu kako bi omogućili njegovo djelovanje. Određeni dužnosnici i ostali službenici odgovorni su tajniku Službeničkog suda, koji je podređen predsjednika tog suda.

2. Službenički sud imenuje svojeg tajnika i utvrđuje pravila kojima se uređuje njegov položaj. Članak 3. četvrti stavak i članci 10., 11. i 14. Statuta Suda primjenjuju se na tajnika Službeničkog suda.

Članak 7.

1. Postupak pred Službeničkim sudom uređen je glavom III. Statuta Suda uz iznimku članka 22. i 23. U poslovniku tog suda se prema potrebi utvrđuju dodatne i detaljnije odredbe.

2. Odredbe koje uređuju pitanje jezika Općeg suda primjenjuju se na Službenički sud.

3. Pisani dio postupka sastoji se od podnošenja tužbe i odgovora na tužbu, osim ako Službenički sud odluči da je potrebna druga razmjena pisanih podnesaka. Ako dođe do takve druge razmjene, Službenički sud može, uz suglasnost stranaka, donijeti presudu izostavljajući usmeni dio postupka.

4. U svim fazama postupka, uključujući trenutak podnošenja tužbe, Službenički sud može razmotriti mogućnost sporazumnog rješenja spora, te omogućiti takvo rješenje.

5. Službenički sud odlučuje o troškovima predmeta. Podložno posebnim odredbama poslovníka, stranka koja izgubi spor plaća troškove ako je stranka koja je uspjela u sporu zatražila njihovu nadoknadu.

Članak 8.

1. Ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Službeničkom sudu podnesen tajniku Suda ili Općeg suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Službeničkog suda. Jednako tako, ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Sudu ili Općem sudu greškom podnesen tajniku Službeničkog suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Suda ili Općeg suda.

2. Ako Službenički sud utvrdi da nije nadležan provoditi postupak i odlučivati u predmetu koji je u nadležnosti Suda i Općeg suda, upućuje taj predmet Sudu ili Općem sudu. Jednako tako, ako Sud ili Opći sud utvrde da neki predmet pripada u nadležnost Službeničkog suda, upućuju taj predmet Službeničkom sudu, koji se tada ne smije oglasiti nenadležnim.

3. Ako su pred Službeničkim sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim pitanjem tumačenja ili u kojima se ispituje valjanost istog akta, Službenički sud može nakon saslušanja stranaka suspendirati postupak dok Opći sud ne donese presudu.

Ako su pred Službeničkim sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim predmetom spora, Službenički sud oglašava se nenadležnim tako da Opći sud može odlučivati o tim predmetima.

Članak 9.

Protiv konačnih odluka Službeničkog suda i protiv njegovih djelomičnih odluka o meritornim pitanjima te odluka o postupovnim pitanjima u vezi s prigovorima nenadležnosti ili nedopuštenosti može se podnijeti žalba Općem sudu u roku od dva mjeseca od dostave pobijane odluke.

Takvu žalbu može podnijeti bilo koja stranka koja nije uspjela sa svojim zahtjevom u cijelosti ili djelomično. Stranke koje su se uključile u postupak, a koje nisu države članice i institucije Unije, mogu podnijeti takvu žalbu samo ako se odluka Službeničkog suda odnosi neposredno na njih.

Članak 10.

1. Ako je Službenički sud odbio prijedlog za uključenje u postupak, podnositelj prijedloga može u roku od dva tjedna od dostave odluke kojom se odbija njegov prijedlog podnijeti žalbu Općem sudu.

2. Protiv svih odluka Službeničkog suda donesenih na temelju članak 278. ili 279. ili članka 299. četvrtog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članka 157. ili članka 164. trećeg stavka Ugovora o EZAE-u, stranke u postupku mogu u roku od dva mjeseca od njihove dostave podnijeti žalbu Općem sudu.

3. Predsjednik Općeg suda može u skraćenom postupku, koji se može, u mjeri u kojoj je to potrebno razlikovati od nekih pravila sadržanih u ovom Prilogu i koji se utvrđuje u poslovniku Općeg suda, odlučiti o žalbama, kako je predviđeno u stavcima 1. i 2.

Članak 11.

1. Žalba podnesena Općem sudu ograničena je na pravna pitanja. Može se podnijeti zbog nenadležnosti Službeničkog suda, zbog povrede postupka kojom se povređuju interesi podnositelja žalbe te zbog povrede prava Unije od strane Službeničkog suda.
2. Žalba samo protiv odluke o naknadi troškova postupka i o njihovoj visini nije dopuštena.

Članak 12.

1. Ne dovodeći u pitanje članke 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članak 157. Ugovora o EZAE-u, žalba pred Općim sudom nema suspenzivni učinak.
2. Ako se protiv odluke Službeničkog suda podnese žalba, postupak pred Općim sudom sastoji se od pisanog i usmenog dijela. U skladu s uvjetima utvrđenim u poslovniku, Opći sud može, nakon što sasluša stranke u postupku, donijeti odluku bez provođenja usmenog postupka.

Članak 13.

1. Ako je žalba osnovana, Opći sud ukida odluku Službeničkog suda i sam odlučuje o sporu. On vraća predmet na odlučivanje Službeničkom sudu ako stanje postupka Sudu ne dopušta odlučivanje.
 2. U slučaju vraćanja predmeta Službeničkom sudu, taj je sud vezan odlukom Općeg suda u vezi s pravnim pitanjima.
-

PROTOKOL O MJESTU SJEDIŠTA INSTITUCIJA TE ODREĐENIH TIJELA, UREDA, AGENCIJA I SLUŽBI EUROPSKE UNIJE

PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak 216. Ugovor o funkcioniranju Europske unije i članak 189. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

PODSJEĆAJUĆI NA I POTVRĐUJUĆI Odluku od 8. travnja 1965., ali ne dovodeći u pitanje odluke o sjedištu budućih institucija, tijela, ureda, agencija i službi,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Jedini članak

- (a) Sjedište je Europskog parlamenta u Strasbourgu, gdje se održava 12 mjesečnih plenarnih sjednica, uključujući sjednicu koja se odnosi na proračun. Dodatne plenarne sjednice održavaju se u Bruxellesu. Odbori Europskog parlamenta sastaju se u Bruxellesu. Glavno tajništvo Europskog parlamenta i njegove službe ostaju u Luxembourggu.
 - (b) Vijeće ima sjedište u Bruxellesu. Tijekom mjeseca travnja, lipnja i listopada Vijeće svoje sastanke održava u Luxembourggu.
 - (c) Komisija ima sjedište u Bruxellesu. Službe navedene u člancima 7., 8. i 9. Odluke od 8. travnja 1965. osnivaju se u Luxembourggu.
 - (d) Sud Europske unije i ima sjedište u Luxembourggu.
 - (e) Revizorski sud ima sjedište u Luxembourggu.
 - (f) Gospodarski i socijalni odbor ima sjedište u Bruxellesu.
 - (g) Odbor regija ima sjedište u Bruxellesu.
 - (h) Europska investicijska banka ima sjedište u Luxembourggu.
 - (i) Europska središnja banka ima sjedište u Frankfurtu.
 - (j) Europski policijski ured (Europol) ima sjedište u Haagu.
-

PROTOKOL O POVLASTICAMA I IMUNITETIMA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR DA, u skladu s člankom 343. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i na članak 191. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EZAE), Europska unija i EZAE na državnim područjima država članica uživaju takve povlastice i imunitete koji su im potrebni za obavljanje svojih zadaća,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

POGLAVLJE I.

Vlasništvo, sredstva, imovina i poslovanje Europske unije

Članak 1.

Prostorije i zgrade Unije nepovredive su. Izuzete su od pretrage, rekvizicije, konfiskacije ili izvlaštenja. Vlasništvo i imovina Unije ne mogu biti predmetom upravnih ili sudskih mjera prisile bez odobrenja Suda.

Članak 2.

Arhive Unije nepovredive su.

Članak 3.

Unija, njezino vlasništvo, prihodi i ostala imovina oslobođeni su od svih izravnih poreza.

Vlade država članica, kad god je to moguće, poduzimaju odgovarajuće mjere za doznačivanje ili povrat iznosa neizravnih poreza ili poreza na prodaju uključenih u cijenu pokretnina ili nekretnina, kada Unija za svoje službene potrebe obavlja veće kupnje čija cijena uključuje takve poreze. Međutim, primjena navedenih odredaba ne smije imati za posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja unutar Unije.

Ne odobravaju se oslobođenja u odnosu na poreze i davanja koji se plaćaju samo kao naknade za javne komunalne usluge.

Članak 4.

Unija je oslobođena od svih carina, zabrana i ograničenja pri uvozu i izvozu na predmete namijenjene njihovoj službenoj uporabi; tako uvezenim predmetima ne smije se raspolagati, ni uz naplatu ni besplatno, na državnom području zemlje u koju su uvezeni, osim prema uvjetima koje odobri vlada te zemlje.

Unija je također oslobođena od svih carina i svih zabrana i ograničenja na uvoz i izvoz svojih publikacija.

POGLAVLJE II.

Komunikacija i propusnice

Članak 5.

(bivši članak 6.)

Pri službenoj komunikaciji i prijenosu svih svojih dokumenata institucije Unije na državnom području svake države članice uživaju tretman koji ta država priznaje diplomatskim misijama.

Službena prepiska i ostala službena komunikacija institucija Unije ne podliježu cenzuri.

Članak 6.

(bivši članak 7.)

Predsjednici institucija Unije mogu članovima i službenicima tih institucija izdati propusnice u obliku koji propisuje Vijeće odlučujući običnom većinom i koje vlasti država članica priznaju kao valjane putne isprave. Te se propusnice izdaju dužnosnicima i ostalim službenicima prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Unije.

Komisija može sklopiti sporazume na temelju kojih se te propusnice priznaju kao valjane putne isprave na državnom području trećih zemalja.

POGLAVLJE III.

Članovi Europskog parlamenta*Članak 7.**(bivši članak 8.)*

Slobodno kretanje članova Europskog parlamenta prilikom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Europskog parlamenta ne podliježe nikakvim administrativnim ili drugim ograničenjima.

Članovima Europskog parlamenta odobravaju se u vezi s carinskom i deviznom kontrolom:

- (a) od strane njihove vlade, iste olakšice koje se odobravaju višim dužnosnicima prilikom putovanja u inozemstvo radi privremenih službenih misija;
- (b) od strane vlada ostalih država članica, iste olakšice koje se odobravaju predstavnicima stranih vlada na privremenim službenim misijama.

*Članak 8.**(bivši članak 9.)*

Članovi Europskog parlamenta ne mogu biti podvrgnuti nikakvom obliku ispitivanja, zadržavanja ili sudskog postupka zbog izraženih mišljenja ili glasovanja pri obnašanju svojih dužnosti.

*Članak 9.**(bivši članak 10.)*

Tijekom zasjedanja Europskog parlamenta njezini članovi uživaju:

- (a) na državnom području svoje države, imunitet priznat članovima parlamenta te države;
- (b) na državnom području bilo koje druge države članice, imunitet od svake mjere zadržavanja i od sudskih postupaka.

Na isti se način imunitet primjenjuje na članove tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Europskog parlamenta.

Ako je član zatečen u počinjenju kaznenog djela, nije moguće pozivanje na imunitet te u tom slučaju Europski parlament može ostvariti svoje pravo na skidanje imuniteta jednom od svojih članova.

POGLAVLJE IV.

Predstavnici država članica koji sudjeluju u radu institucija Europske unije

Članak 10.

(bivši članak 11.)

Predstavnici država članica koji sudjeluju u radu institucija Unije, njihovi savjetnici i tehnički stručnjaci uživaju uobičajene povlastice, imunitete i olakšice prilikom obnašanja svojih dužnosti i tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja.

Ovaj se članak također primjenjuje na članove savjetodavnih tijela Unije.

POGLAVLJE V.

Dužnosnici i ostali službenici Unije

Članak 11.

(bivši članak 12.)

Na državnom području svake države članice i neovisno o njihovu državljanstvu, dužnosnici i ostali službenici Unije:

- (a) pridržavajući se odredaba Ugovorâ koje se s jedne strane odnose na propise o odgovornosti dužnosnika i ostalih službenika prema Uniji i, s druge strane, na nadležnost Suda Europske unije u sporovima između Unije i njezinih dužnosnika i ostalih službenika, uživaju imunitet od sudskih postupaka u pogledu radnja koje oni poduzimaju u službenom svojstvu, uključujući izgovorene ili napisane riječi. Taj imunitet uživaju i nakon prestanka obnašanja dužnosti;
- (b) zajedno sa svojim bračnim drugovima i uzdržanim članovima obitelji ne podliježu imigracijskim ograničenjima ni formalnostima za prijavu stranaca;

- (c) uživaju jednake olakšice koje se uobičajeno dodjeljuju dužnosnicima međunarodnih organizacija vezano uz monetarne ili devizne propise;
- (d) imaju pravo bez carine uvesti pokućstvo i druge predmete za osobnu uporabu prilikom prvog preuzimanja dužnosti u dotičnoj zemlji, te pravo da ih nakon prestanka dužnosti u toj zemlji ponovno izvezu bez carina, u oba slučaja pridržavajući se uvjeta koje vlada zemlje u kojoj ostvaruju to pravo smatra nužnima;
- (e) imaju pravo bez carine uvesti motorno vozilo za osobnu uporabu, kupljeno u zemlji svojeg posljednjeg boravišta ili u zemlji čiji su državljani pod uvjetima koji vrijede na unutarnjem tržištu te zemlje, te ga ponovno izvesti bez carine, u oba slučaja pridržavajući se uvjeta koje vlada zemlje u kojoj ostvaruju to pravo smatra nužnima.

Članak 12.

(bivši članak 13.)

Dužnosnici i ostali službenici Unije dužni su plaćati porez u korist Unije na plaće, nadnice i prihode koje im isplaćuje Unija, u skladu s uvjetima i postupcima koje utvrđuju Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja sa zainteresiranim institucijama.

Oni su oslobođeni od plaćanja nacionalnih poreza na plaće, nadnice i prihode koje im isplaćuje Unija.

Članak 13.

(bivši članak 14.)

Pri primjeni poreza na dohodak, poreza na bogatstvo i poreza na nasljedstvo te pri primjeni konvencija o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sklopljenih među državama članicama Unije, za dužnosnike i ostale službenike Unije koji isključivo radi obnašanja svojih dužnosti u službi Unije imaju boravište na državnom području države članice koja nije zemlja njihove porezne rezidentnosti, u trenutku stupanja u službu Unije smatra se kako u zemlji njihova stvarnog boravišta tako i u zemlji njihove porezne rezidentnosti, da su zadržali rezidentnost u potonjoj zemlji, pod uvjetom da je ta država članica Unije. Ta se odredba također primjenjuje na bračnog druga ako se ne bavi vlastitim plaćenim zanimanjem, i na djecu koju uzdržavaju i za koju skrbe osobe iz ovog članka.

Pokretna imovina koja pripada osobama iz prethodnog stavka i koja se nalazi na državnom području zemlje u kojoj borave oslobođena je od poreza na nasljedstvo u toj zemlji; za takvu se imovinu pri izračunu tog poreza smatra, uz poštovanje prava trećih zemalja i moguće primjene odredaba međunarodnih konvencija o dvostrukom oporezivanju, da se nalazi u zemlji porezne rezidentnosti.

Pri primjeni odredaba ovog članka ne uzima se u obzir rezidentnost stečena isključivo zbog obnašanja dužnosti u službi drugih međunarodnih organizacija.

Članak 14.

(bivši članak 15.)

Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja sa zainteresiranim institucijama, utvrđuje program prava iz socijalne sigurnosti za dužnosnike i ostale službenike Unije.

Članak 15.

(bivši članak 16.)

Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja s ostalim zainteresiranim institucijama, određuje kategorije dužnosnika i ostalih službenika Unije na koje se u cijelosti ili djelomično primjenjuju odredbe članka 11., članka 12. drugog stavka i članka 13.

Imena, razredi i adrese dužnosnika i ostalih službenika uključenih u takve kategorije periodično se dostavljaju vladama država članica.

POGLAVLJE VI.

Povlastice i imuniteti misija trećih zemalja akreditiranih pri Europskoj uniji

Članak 16.

(bivši članak 17.)

Država članica na čijem državnom području Unija ima svoje sjedište priznaje uobičajeni diplomatski imunitet i povlastice misijama trećih zemalja akreditiranim pri Uniji.

POGLAVLJE VII.

Opće odredbe

Članak 17.

(bivši članak 18.)

Dužnosnicima i ostalim službenicima Unije priznaju se povlastice, imuniteti i olakšice isključivo u interesu Unije.

Svaka institucija Unije dužna je skinuti imunitet priznat dužnosniku ili drugom službeniku kad god ona smatra da skidanje tog imuniteta nije protivno interesima Unije.

Članak 18.

(bivši članak 19.)

Institucije Unije surađuju s odgovornim tijelima zainteresiranih država članica radi primjene ovog Protokola.

Članak 19.

(bivši članak 20.)

Članci od 11. do 14. i članak 17. primjenjuju se na Predsjednika Europskog vijeća.

Oni se također primjenjuju i na članove Komisije.

Članak 20.

(bivši članak 21.)

Članci od 11. do 14. i članak 17. primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnike i pomoćne izvjestitelje Suda Europske unije, ne dovodeći u pitanje odredbe članka 3. Protokola o Statutu Suda Europske unije koje se odnose na imunitet sudaca i nezavisnih odvjetnika od pokretanja sudskog postupka.

Članak 21.

(bivši članak 22.)

Ovaj se Protokol također primjenjuje na Europsku investicijsku banku, na članove njezinih tijela, na njezino osoblje i na predstavnike država članica koji sudjeluju u njezinim aktivnostima, ne dovodeći u pitanje odredbe Protokola o Statutu Banke.

Europska investicijska banka povrh toga oslobođena je od svakog oblika oporezivanja ili nameta slične naravi pri osnivanju i bilo kakvom povećanju kapitala te od različitih formalnosti koje mogu biti s tim povezane u državi sjedišta Banke. Slično tome, prestanak Banke ili njezina likvidacija nemaju za posljedicu nikakve namete. Naposljetku, djelatnosti Banke i njezinih tijela, koje se obavljaju u skladu s njezinim Statutom, ne podliježu porezu na promet.

Članak 22.

(bivši članak 23.)

Ovaj se Protokol također primjenjuje na Europsku središnju banku, na članove njezinih tijela i na njezino osoblje, ne dovodeći u pitanje odredbe Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke.

Europska središnja banka je povrh toga oslobođena od svakog oblika oporezivanja ili nameta slične naravi pri povećanju svojeg kapitala te različitih formalnosti koje mogu biti povezane s time u državi sjedišta Banke. Djelatnosti Banke i njezinih tijela, koje su obavljene u skladu sa Statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ne podliježu porezu na promet.

PROTOKOL O ČLANKU 40.3.3 USTAVA IRSKE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Ništa u Ugovorima ili u Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju ili ugovorima ili aktima kojima se mijenjaju ti ugovori, u Irskoj ne utječe na primjenu članka 40.3.3. Ustava Irske.

PROTOKOL O PRIJELAZNIM ODREDBAMA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

BUDUĆI DA je radi prijelaza od institucionalnih odredaba Ugovorâ koje su se primjenjivale prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona na odredbe sadržane u tom Ugovoru potrebno utvrditi prijelazne odredbe,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

Članak 1.

U ovom Protokolu riječ „Ugovori” znači Ugovor o Europskoj uniji, Ugovor o funkcioniranju Europske unije i Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

GLAVA I.

ODREDBE O EUROPSKOM PARLAMENTU

Članak 2.

1. Za razdoblje trajanja parlamentarnog saziva 2009. – 2014. koje je preostalo na dan stupanja na snagu ovog članka i odstupajući od članka 189. drugog stavka i članka 190. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice te članka 107. drugog stavka i članka 108. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, koji su bili na snazi u vrijeme izbora za Europski parlament u lipnju 2009., te odstupajući od broja mjesta predviđenih člankom 14. stavkom 2. prvim podstavkom Ugovora o Europskoj uniji, sljedećih 18 mjesta dodaje se na postojećih 736 mjesta čime se privremeno povećava ukupan broj članova Europskog parlamenta na 754 do kraja parlamentarnog saziva 2009. – 2014.:

Bugarska	1	Nizozemska	1
Španjolska	4	Austrija	2
Francuska	2	Poljska	1
Italija	1	Slovenija	1
Latvija	1	Švedska	2
Malta	1	Ujedinjena Kraljevina	1

2. Odstupajući od članka 14. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji dotične države članice imenuju osobe koje će popuniti dodatna mjesta navedena u stavku 1. u skladu sa zakonodavstvom dotičnih država članica i pod uvjetom da su te osobe izabrane na neposrednim općim izborima:

(a) na *ad hoc* neposrednim općim izborima u dotičnoj državi članici, u skladu s odredbama koje se primjenjuju na izbore za Europski parlament;

(b) upućivanjem za rezultate izbora za Europski parlament od 4. do 7. lipnja 2009.; ili

(c) imenovanjem od strane nacionalnog parlamenta dotične države članice potrebnog broja članova iz redova svojih članova, u skladu s postupkom koji odredi svaka od tih država članica.

3. U skladu s člankom 14. stavkom 2. drugim podstavkom Ugovora o Europskoj uniji Europsko vijeće pravodobno donosi odluku kojom se prije izbora za Europski parlament u 2014. određuje sastav Europskog parlamenta.

GLAVA II.

ODREDBE O KVALIFICIRANOJ VEĆINI

Članak 3.

1. U skladu s člankom 16. stavkom 4. Ugovora o Europskoj uniji, odredbe tog stavka i odredbe članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koje se odnose na definiciju kvalificirane većine u Europskom vijeću i Vijeću proizvode pravne učinke od 1. studenoga 2014.

2. U razdoblju od 1. studenoga 2014. do 31. ožujka 2017., kad se akt donosi kvalificiranom većinom, član Vijeća može zatražiti da bude donesen u skladu s kvalificiranom većinom kako je definirano u stavku 3. U tom se slučaju primjenjuju članci 3. i 4.

3. Do 31. listopada 2014. sljedeće odredbe ostaju na snazi, ne dovodeći u pitanje članak 235. stavak 1. drugi podstavak Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Za akte Europskog vijeća i Vijeća za čije donošenje se zahtijeva kvalificirana većina glasovi članova ponderiraju se kako slijedi:

Belgija	12	Litva	7
Bugarska	10	Luksemburg	4
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	7	Malta	3
Njemačka	29	Nizozemska	13
Estonija	4	Austrija	10
Irska	7	Poljska	27
Grčka	12	Portugal	12
Španjolska	27	Rumunjska	14
Francuska	29	Slovenija	4
Hrvatska	7	Slovačka	7
Italija	29	Finska	7
Cipar	4	Švedska	10
Latvija	4	Ujedinjena Kraljevina	29

Kada se na temelju Ugovorâ akti moraju donijeti na prijedlog Komisije, tada je za njihovo donošenje potrebno najmanje 260 glasova za, koji predstavljaju većinu članova. U ostalim slučajevima za donošenje odluka potrebno je najmanje 260 glasova za, koji predstavljaju najmanje dvije trećine članova.

Kada akt donosi Europsko vijeće ili Vijeće kvalificiranom većinom, tada član Europskog vijeća ili Vijeća može zatražiti da se provjeri predstavljaju li države članice koje čine kvalificiranu većinu najmanje 62 % ukupnog stanovništva Unije. Ako se pokaže da taj uvjet nije ispunjen, akt se ne donosi.

4. Do 31. listopada 2014. u slučajevima kada u skladu s Ugovorima svi članovi Vijeća ne sudjeluju u glasovanju, tj. u slučajevima kada se upućuje na kvalificiranu većinu kako je definirana u članku 238. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kvalificirana se većina definira kao isti udio ponderiranih glasova i isti udio broja članova Vijeća i, ako je to potrebno, isti postotak stanovništva dotičnih država članica kako je utvrđeno u stavku 3. ovog članka.

GLAVA III.

ODREDBE O SASTAVIMA VIJEĆA*Članak 4.*

Do stupanja na snagu odluke iz članka 16. stavka 6. prvog podstavka Ugovora o Europskoj uniji, Vijeće može zasjedati u sastavima utvrđenima u drugom i trećem podstavku tog stavka te u drugim sastavima iz popisa utvrđenog odlukom Vijeća za opće poslove koje odlučuje običnom većinom.

GLAVA IV.

ODREDBE O KOMISIJI, UKLJUČUJUĆI VISOKOG PREDSTAVNIKA UNIJE ZA VANJSKE POSLOVE I SIGURNOSNU POLITIKU*Članak 5.*

Članovi Komisije koji su na funkciji na dan stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu ostaju na funkciji do kraja svog mandata. Međutim, na dan imenovanja Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku istječe mandat člana koji ima isto državljanstvo kao i Visoki predstavnik.

GLAVA V.

ODREDBE O GLAVNOM TAJNIKU VIJEĆA, VISOKOM PREDSTAVNIKU ZA ZAJEDNIČKU VANJSKU I SIGURNOSNU POLITIKU I ZAMJENIKU GLAVNOG TAJNIKA VIJEĆA*Članak 6.*

Mandat glavnog tajnika Vijeća, Visokog predstavnika za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i zamjenika glavnog tajnika Vijeća prestaje na dan stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu. Vijeće imenuje glavnog tajnika u skladu s člankom 240. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

GLAVA VI.

ODREDBE O SAVJETODAVNIM TIJELIMA

Članak 7.

Do stupanja na snagu odluke iz članka 301. Ugovora o funkcioniranju Europske unije raspodjela članova Gospodarskog i socijalnog odbora je kako slijedi:

Belgija	12	Litva	9
Bugarska	12	Luksemburg	6
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	9	Malta	5
Njemačka	24	Nizozemska	12
Estonija	7	Austrija	12
Irska	9	Poljska	21
Grčka	12	Portugal	12
Španjolska	21	Rumunjska	15
Francuska	24	Slovenija	7
Hrvatska	9	Slovačka	9
Italija	24	Finska	9
Cipar	6	Švedska	12
Latvija	7	Ujedinjena Kraljevina	24

Članak 8.

Do stupanja na snagu odluke iz članka 305. Ugovora o funkcioniranju Europske unije raspodjela članova Odbora regija je kako slijedi:

Belgija	12	Litva	9
Bugarska	12	Luksemburg	6
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	9	Malta	5
Njemačka	24	Nizozemska	12
Estonija	7	Austrija	12
Irska	9	Poljska	21
Grčka	12	Portugal	12
Španjolska	21	Rumunjska	15
Francuska	24	Slovenija	7
Hrvatska	9	Slovačka	9
Italija	24	Finska	9
Cipar	6	Švedska	12
Latvija	7	Ujedinjena Kraljevina	24

GLAVA VII.

PRIJELAZNE ODREDBE O AKTIMA DONESENIMA NA TEMELJU GLAVA V. I VI. UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI PRIJE STUPANJA UGOVORA IZ LISABONA NA SNAGU*Članak 9.*

Akti institucija, tijelâ, uredâ i agencija Unije doneseni na temelju Ugovora o Europskoj uniji prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu zadržavaju svoje pravne učinke dok se ne stave izvan snage, ponište ili izmjene provedbom Ugovorâ. Isto vrijedi za sporazume sklopljene između država članica na temelju Ugovora o Europskoj uniji.

Članak 10.

1. Kao prijelazna mjera i uzimajući u obzir akte Unije u području policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima koji su doneseni prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, ovlasti institucija na dan stupanja tog Ugovora na snagu su sljedeće: ovlasti Komisije na temelju članka 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije nisu primjenjive, a ovlasti Suda Europske unije na temelju glave VI. Ugovora o Europskoj uniji, u inačici koja je na snazi prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, ostaju iste, uključujući slučajeve kad su prihvaćene na temelju članka 35. stavka 2. navedenog Ugovora o Europskoj uniji.

2. Izmjena akta iz stavka 1. obuhvaća primjenjivost ovlasti institucija iz tog stavka kako su određene Ugovorima, uzimajući pritom u obzir izmijenjeni akt za države članice na koje se taj izmijenjeni akt primjenjuje.

3. U svakom slučaju prijelazna mjera koja je navedena u stavku 1. prestaje proizvoditi pravne učinke pet godina nakon dana stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu.

4. Najkasnije šest mjeseci prije isteka prijelaznog razdoblja iz stavka 3., Ujedinjena Kraljevina može obavijestiti Vijeće da za akte iz stavka 1. ne prihvaća ovlasti institucija iz stavka 1. kako su određene Ugovorima. Ako Ujedinjena Kraljevina uputi takvu obavijest, svi akti iz stavka 1. prestaju se na nju primjenjivati od dana isteka prijelaznog razdoblja iz stavka 3. Ovaj se podstavak ne primjenjuje u pogledu izmijenjenih akata koji su primjenjivi u Ujedinjenoj Kraljevini kako je navedeno u stavku 2.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, utvrđuje potrebne posljedične i prijelazne aranžmane. Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje u donošenju te odluke. Kvalificirana većina Vijeća utvrđuje se u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, može donijeti i odluku da Ujedinjena Kraljevina snosi izravne financijske posljedice, ako ih bude, koje nužno i neizbježno nastaju kao rezultat prestanka njezina sudjelovanja u tim aktima.

5. Ujedinjena Kraljevina može, u bilo kojem kasnijem trenutku, obavijestiti Vijeće o svojoj želji da sudjeluje u aktima koji su se na nju prestali primjenjivati na temelju stavka 4. prvog podstavka. U tom se slučaju primjenjuju odgovarajuće odredbe Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključene u okvir Europske unije ili Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde, ovisno o slučaju. Ovlasti institucija u pogledu tih akata određene su Ugovorima. Kad odlučuju na temelju odgovarajućih protokola, institucije Unije i Ujedinjena Kraljevina nastoje ponovno uspostaviti najširu moguću mjeru za sudjelovanje Ujedinjene Kraljevine u pravnoj stečevini Unije u području slobode, sigurnosti i pravde, a da pritom ozbiljnije ne utječu na praktičnu provedivost njezinih različitih dijelova te poštujući pritom njezinu dosljednost.
